REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 13).

„GAZETA" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inuluĭ Nr. 30 etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șese lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 72.—Anul LXVI. Brașov, Duminecă 30 Martie (12 Aprilie). 1903.

Procesul nostru.

Procesul de pressă, ce a fost intentat diaruluĭ nostru de procuratură, s'a încheiat Lunea trecută prin condamnare.

A fost cu tóte aceste un proces unic în felul sĕu.

Insușĭ acusatorul public a mărturisit înaintea Curții cu juratĭ, că articolii încriminațĭ nu cuprind espresiunĭ grosolane și vătămătóre la adresa națiunei maghiare — dér, adause el, cuprind totușĭ „agitare" și „ațîțare". Se putea óre ca un procuror regesc unguresc din vremea de adĭ sĕ nu găséscă agitațiune în ceea-ce se scrie într'o fóiă națională română?

Aicĭ ni-se presintă contradicerea cea mai bătĕtóre la ochĭ în acusațiune. Procurorul substitut, care a compus și subscris actul de acusațiune, ce a premers punerei în stare de acusațiune a redactoruluĭ nostru responsabil, a ridicat contra acestuia învinuirea, că ar fi ațîțat naționalitățile nemaghiare la ură contra națiunei maghiare. Mai târdiu, la pertractarea esceptiunilor, precum și la pertractarea finală, vine alt procuror, care înlocuesce pe cel dintâiŭ, contele N. Lazar, pré bine cunoscut din procesele de pressă anterióre — și declară, că articolii incriminațĭ din „Gazetă" cu conțin nicĭ o vătĕmare față nu națiunea maghiară, ar fi intenționat însĕ totușĭ de a ațîța la ură în contra dispositiunilor și decisiunilor aduse de autoritățĭ, în sfera lor de influență legală, și de a ațîța în contra pressei maghiare.

A ațîța în contra pressei maghiare! Dér cum și în ce mod? Sĕ fie óre posibil a mai ațîța în contra unei presse, care, fatalmente, în partea ei covîrșitóre, pare a nu rĕsufla și trăi decât din ațîțare?

Décă cineva ațîță în contra acelor diare maghiare, pe care noi le caracterisăm cu epitetul „șoviniste", atuncĭ aceste diare însă-șĭ, sunt cele mai marĭ ațîțătóre contra lor însĕ-le, fiind-că provócă tot mai mare resens și măhnire în sînul poporațiunei nemaghiare, în contra căreia agitéză.

Procurorul amintit a dis, că pressa maghiară, făcênd servicii maghiarismului, apĕră tot-odată și interesele de esistență ale statuluĭ și de aicĭ a conchis, că a ațîța contra pressei maghiare însémnă a agita contra națiunei maghiare.

Apĕrătorul redactoruluĭ nostru a sciut sĕ combată liniștit, dér c'o logică și cu argumente sdrobitóre, acésta acusare nebasată. Mai întâiŭ de tóte apĕrătorul, advocatul S. Damian, a dovedit, că în genere nu s'a agitat în articolii din cestiune, nicĭ contra pressei, nicĭ contra națiunei maghiare. A dovedit mai departe, că în acei articolĭ s'a aprețiat numai procederea acelor funcționarĭ administrativĭ, carĭ au sĕvêrșit espulsarea redactoruluĭ german Cramer, care era cetățeau ungar, din Timișóra. Faptele acestor funcționarĭ pot fi criticate, ba chiar trebue sĕ fie criticate într'un stat constituțional și ei nu pot fi nicĭ-decum identificațĭ cu naționalitatea maghiară.

A mai desfășurat apĕrătorul, că nicĭ pressa șovinistă maghiară nu este naționalitatea maghiară, că acésta pressă, prin intoleranța și șovinismul ei, nu numai că nu face servicii, dér este chiar primejdiósă pentru Maghiarĭ și decĭ și pentru interesele de esistență ale statuluĭ.

Démnă și plină de seriósă resoluțiune a fost acea parte a vorbirei apĕrătoruluĭ, în care acesta a arătat, că noi Românii nu agităm, nu conspirăm și nu trădăm, dér nicĭ nu suferim și nu ne putem pleca dinaintea curentuluĭ așa numituluĭ șovinism maghiar, care voesce sĕ ne denege originea, sĕ ne suprime limba și naționalitatea și sĕ ne împiedece desvoltarea firéscă după obiceiurile, datinile și tradițiile, ce le-am moștenit dela strămoșii noștri. Numai acest șovinism, care sémĕnă zizanie și ură între naționalitățĭ, a fost combătut în articolii „Gazetei".

Discursul apĕrătoruluĭ și declarațiile tot așa de hotărite ale acusatului, au făcut, după cum mărturisesc chiar foile din Têrgu-Mureșuluĭ, o adêncă și seriósă impresiune asupra Curții cu juratĭ. Cu tóte astea juriul, după ce a achitat pe acusat pentru unul din cei doi articolĭ, l'a declarat vinovat pentru celălalt.

In urma acésta acusatul a trebuit sĕ fie pedepsit pentru agitație. Dér pedépsa minimală, ce a mĕsurat'o tribunalul, este, ce ilustréză și caracteriséză așa de mult acest proces de pressă și care esplică de ce acusatul a recurs în contra sentinței.

Procesul de pressă al „Gazetei".

Lunĭ în, *6 Aprilie* st. n., s'a pertractat înaintea curții cu juratĭ din Têrgu-Mureșuluĭ procesul de pressă, ce i-se intentase „*Gazetei Transilvaniei*". Erau incriminate două articole publicate în Septemvrie anul trecut (n-rii 192 și 193) în carĭ se făcea cunoscut istoricul espulsării de pe teritoriul orașuluĭ Timișóra a redactoruluĭ Alvin Cramer de la fóia germană „Deutsches Tagblatt für Ungarn", și se condamna șovinismul. In aceste articole procurorul a găsit că se cuprinde „agitație contra naționalității maghiare" și pe basa acésta a ridicat acusă contra redactoruluĭ responsabil al fóiei nóstre d-l *Traian H. Pop.*

Pertractarea a condus-o d-l Ales. *Bodo*, president de tribunal, judĭ votanțĭ au fost dd. *Wittich* Carol, jude de tribunal, și Ladislau *Vaary*, jude de cerc. Procuror contele Nic *Lazar*. Apĕrătorul acusatului distinsul advocat român din Brașov, d-l Simeon *Damianu*. Tălmaciŭ Andr. *Pop*. funcț. la Scaunul orf. din T. Mureșuluĭ.

După constituirea curții cu jurați, s'a întrat în meritul pertractării procesuluĭ. La întrebările ce i-s'au pus *acusatuluĭ*, acesta a rĕspuns, că: nu este el autorul articolelor incriminate, ia însĕ rĕspunderea pentru ele. Nu se simte vinovat, căcĭ articolele nu cuprind nimic, ce ar contraveni legei de pressă, nu s'a agitat în ele nicĭ contra naționalității maghiare, nicĭ contra autorităților, s'a condamnat numai șovinismul, ceea-ce nu póte forma delictul agitațiunei.

Se citesc apoi actele oficiale privitóre la espulsarea luĭ Cramer, articolele incriminate în traducere maghiară și articole din foile unguresci pe carĭ acusatul le-a adaus la dosar cu ocasiunea investigațiunei. Cu acésta s'a încheiat prima ședință înainte de amiadĭ.

Ședința de după amiadĭ deschidêndu-se la órele 3, *procurorul* conte N. *Lazar* șĭ-a ținut vorbirea de acusare. El accentuà, că deși articolele incriminate nu cuprind espresiunĭ prea aspre și vătĕmătóre contra națiunei maghiare, totușĭ intenția autoruluĭ lor a fost de a agita și de a presenta autoritățile ca pe unele, carĭ cu tóte mijlócele nisuesc sĕ asupréscă naționalitățile nemaghiare. Cere juraților sĕ aducă verdict condamnator.

Apĕrătorul, d-l adv. Simeon *Damianu*, ține un discurs de apĕrare mai lung în care cu puternice argumente rĕstórnă acusarea. D-sa dovedesce clar și convingĕtor, că articolele incriminate nu involvă absolut nicĭ o agitațiune, căcĭ a face obiect de discusiune procederea unui sĕu altui funcționar, nu însémnă a agita, ci a aprecia numai faptele lor, ceea-ce este permis, ba chiar necesar. Funcționarii nu forméză

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Giulgiul morților.

— Poveste bretonă. —

A fost odată un arêndaș vĕduv, pe care-l chema Iob și care nu-șĭ plătise arênda de șépte anĭ. El avea șépte copii și toțĭ șépte erau prea mititei, ca sĕ pótă lucra pămêntul, séu sĕ facă ceva.

Stăpânul moșiei trecênd într'o nópte prin fața cimitiruluĭ, vĕdù cum ocolea biserica o grămadă de fantome și el bănui, că trebue sĕ fie morții, carĭ îșĭ ispășiau pĕcatele. N'avù însĕ curagiul sĕ se apropie, ca sĕ se încredințeze ce ar puté sĕ fie în adevĕr.

Tremurând de frică, se duse la arêndașul sĕu și-i spuse, că décă se va încumeta sĕ petrécă o nópte în biserică și sĕ vadă ce este, îi va erta arênda de pe cei șépte anĭ.

Arêndașul era sĕrac și nĕcăjit și îi făgădui sĕ se ducă.

Se furișà în biserică tocmai când clopotarul bătù de sfîrșitul vecerniei. După-ce rĕmase singur, cu ușile închise, înaintà în fața altaruluĭ și începù sĕ se róge. Se retrase apoi în clopotniță de unde printr'o feréstră putea la lumina lunei sĕ vadă în biserică. „Ce o vrea Dumnedeu!", dise el și începù s'aștepte.

La miedul nopții audì un sgomot mare cum venea o căruță în gónă peste lespedile mormintelor de-afară. Un om eși atuncĭ din altar, un om pe care nu-l cunoscea și care ținea o cheie în mână. Acest om deschise ușa cea mare a bisericii și năvăli înăuntru o căruță trasă de trei cai. In mijlocul bisericii se opri. Surugiul și cu omul, care venise din altar, coborîră din căruță un cosciug. Iob vĕdênd acésta, îșĭ făcù cruce și i-se ridicà pĕrul de gróză.

Aședară cosciugul pe pavagiul bisericii și-l deschiseră. Din el se ridicà o femeie înfășurată cu un giulgiu alb, pe care-l lăsà sĕ cadă grămadă pe pavagiu. Tot atuncĭ două marĭ pietri se dădură la o parte, lăsând sĕ se vadă o grópă întunecată și adêncă. Femeia, gólă cum era, se coborî înăuntru lăsându-șĭ giulgiul pe pavagiul de piétră. Cele două pietri cădură la loc și grópa se astupà. Surugiul se urcà în căruță și cu acelașĭ sgomot cu care venise, plécă pe ușa cea mare a bisericii. Omul, care venise din altar, după ce încuie ușa, întrà ér înăuntru. Cosciugul și giulgiul rĕmase în mijlocul bisericii.

Iob era aprópe sĕ móră de frică. Se rugà lui Dumnedeu s'ajungă cu bine diua de mâne.

La trei după miedul nopții audì érășĭ căruța, care venea în gónă peste lespedile din cimitir.

— Dómne! îngânà el, nu s'a sfîrșit încă. Ce-o sĕ mai fie, Dumnedeule?...

Și vĕdù érășĭ pe omul eșind din altar și mergênd sĕ deschidă ușa cea mare. Căruța trasă de trei cai înaintà până în mijlocul bisericii. Se opri lângă cosciug. Cele două pietri se dĕdură la o parte și femeia cea mórtă se ridicà din grópă și-șĭ înfășurà corpul cu giulgiul sĕu. Cei doi ómenĭ o aședară în cosciug, suiră cosciugul în căruță și căruța plecà, făcênd un sgomot îngrozitor. Omul din altar închise ușa cu cheia și se reîntórse érășĭ înăuntru. Iob se ruga mereu la Dumnedeu și'n așteptarea zorilor, vremea i-se părea, că trece așa de încet!

La șése diminéța, când clopotarul venì sĕ tragă clopotele, Iob plecà din biserică fericit, că nu i-s'a întêmplat nimic și că a dobîndit de la stăpânul sĕu arênda pe șépte anĭ. Nu se putù răbda sĕ nu dea prin cimitir, în credință, că va găsi tóte crucile rupte și tóte pietrile prefăcute în pulbere. Dér ele erau ca și mai înainte, și nu se vedea nicĭ urmă de róte, nicĭ de copită de cal. „Asta e voia lui Dumnedeu", îșĭ dise el, și o porni spre casă. Stăpânul sĕu îl aștepta și cum îl vĕdù, îl întrebà:

— Ei?...

— Ĕtă-mĕ stăpâne.

— Și nu ți-s'a întêmplat nimic?

— Nimic, har Domnului.

— Spune-mĭ, ce ai vĕdut? Spune-mĭ tot!

— Mai nimic, stăpâne.

— Adevĕrat?...

— Crede-mĕ.

— Va sĕ dică ai avut o nópte norocósă șĭ-ai câștigat ceea-ce îmĭ datorai.

— Așa e, stăpâne, dér dĕu, n'așĭ vré sĕ mai petrec o nópte ca asta.

— De ce? Țĭ-e frică?

— Puțin; ceea ce-am făcut, n'așĭ mai face nicĭ-odată, dér, fiind-că trebuia sĕ câștig pânea pentru copiiĭ mei, Dumnedeu cred că n'o sĕ-mĭ ia în nume de rĕu ceea ce am făcut.

— De sigur! Ĕtă adeverință, că nu mai îmĭ datorescĭ nimic.

— Mulțumesc, stăpâne!

Tótă diua nu-i eșì din cap lui Iob, ce vĕduse în biserică. A doua di se în-

naționalitatea maghiară. Spune mai departe apĕrătorul, că Românii și pressa lor nu agitéză, nu conspiră și nu tradéză, ei însĕ nu pot tolera și nu se pot pleca dinaintea șovinismului maghiar dominant, care voesce a ne denega originea, a ne suprima limba și naționalitatea, a ne pune piedecĭ în calea desvoltării nóstre firescĭ, după datinele și tradițiile ce le-am moștenit de la moșĭ și strămoșĭ. Acest șovinism a fost combătut și în articolele incriminate. Noi Românii, continuă apĕrătorul, suntem ḑilnic denunțațĭ și bănuițĭ de către acest șovinism și de pressa ce stă în serviciul lui, că am urzi comploturĭ și conspirațiunĭ și că am face politică dacoromanistă. Dându-se credĕmênt acestor calomnii rĕuvoitóre, ni-se fac perchisiții până și prin podurile bisericelor, unde se ḑice că avem adunate arme, însĕ în loc de arme ómenii puterii găsesc câțĭ-va șórecĭ.

Décă trăim într'un stat liberal și constituțional, cum se pretinde, atuncĭ libertatea pressei ar trebui sĕ fie respectată, fără deosebire de naționalitate, căcĭ ea este principala garanție a orĭ cărui stat constituțional.

Românii contribue cu dare în sânge și banĭ la susținerea statului, ei pretind prin urmare, ca pe lângă obligamente și sarcinĭ egale, sĕ se bucure și de drepturĭ și libertățĭ egale. Căutam dreptatea și adevĕrul și combatem șovinismul, care în urmările sale este de cea mai mare stricăciune chiar pentru naționalitatea maghiară și pentru stat. Cere în fine achitarea acusatului.

După ce mai vorbesc încă-odată procurorul și apĕrătorul, se dă cuvêntul *acusatului* Tr. *Pop*, care face și din parte-i câte-va declarațiunĭ și constatărĭ. Spune, că în articolele încriminate n'a fost vorba de naționalitatea maghiară, ci de unele cercurĭ șoviniste maghiare. Șovinismul, ce s'a combătut, nu póte fi identificat cu naționalitatea, cu statul, orĭ poporul. Négă că articolele ar fi avut scopul de a agita, și cere sĕ fie achitat.

Jurații se retrag și după o consfătuire mai lungă, aduc *verdictul*, după care acusatul nu e vinovat de publicarea primului articol incriminat (nr. 192 din 1902 al „Gaz. Trans".), însĕ e declarat *vinovat* pentru publicarea celui de al doilea articol incriminat (nr. 193 din 1902 al „Gaz. Trans.")

Pe basa acestui verdict, tribunalul aduce *sentința*, prin care condamnă pe acusatul T. *Pop* la *3 ḑile închisóre de stat, 20 cor. amendă*, publicarea sentinței în fóie și confiscarea numĕrului respectiv al „Gazetei".

Procurorul declară, că se mulțumesce cu sentința.

Acusatul și *apĕrătorul* declară, că anunță recurs în contra sentinței.

Mișcarea din Balcanĭ.

Centrul mișcării s'a mutat de la rĕsărit spre apus, în Albania, care este vecină cu teritoriul ocupat al Austro-Ungariei. Diplomația europénă se neliniștesce acum nu din causa mișcării bulgărescĭ, ci din causa mișcării albanese.

Comitetele bulgare vor avé ḑilele acestea o conferință în Sofia, în care se ḑice, că vor decide pe ḑiua de 15 Aprilie revoluția generală. Se crede însĕ, că asta-i mai mult pentru a spăria lumea, decât ceva serios, deși Bulgarii își dau tótă silința sĕ țină mișcarea în fierbere. In catedrala din Sofia se țin parastasurĭ pentru cei căḑuțĭ în luptă și arhiereii țin predicĭ. Bulgarii le dau conaționalilor lor din Macedonia dinamită și arme gratis, le-au trimis și ofițerĭ și cu tóte acestea revoluția nu mai isbucnesce. Bulgarii din Macedonia sunt ómenĭ pacinicĭ și n'au nicĭ un motiv sĕ se revolte tocmai atuncĭ, când Sultanul le dă reforme și vré sĕ le ușureze sórtea.

Reformele însĕ, carĭ se fac în favorul Bulgarilor, merg pe socotéla Albanesilor, étă de ce se revoltă acum Albanesii.

Albanesii sunt în numer de peste $1^1/_2$ milióne și din aceștia jumĕtate sunt mohamedanĭ. Ei sunt mai bine organisațĭ, decât Bulgarii, și va fi greu sĕ-i liniștéscă.

Sultanul a declarat, că va trimite o comisiune de împăciuire la Albanesĭ și pare a fi fórte îngăduitor față cu Albanesii mohamedanĭ, din contră față cu Albanesii de religia catolică este fórte aspru, așa că guvernul Italiei s'a vĕḑut îndemnat a interveni la Sultan în favorul acestora.

Vorba e, că Sultanul este influințat fórte mult de Albanesii mohamedanĭ. Tótă garda lui este compusă din astfel de Albanesĭ. Dispositiile, ce le ia contra Albanesilor rĕsculațĭ, sunt numai nisce jucării, de carĭ nimenĭ nu se sparie.

La stăruințele diplomației însĕ totușĭ a declarat, că va trimite contra Albanesilor trupe în numĕr de 20.000 soldațĭ. Ce sĕ facă însĕ acest numĕr față cu voinicii și mult mai numĕroșii locuitorĭ de munte?

Un discurs în dietă.

— Drepturĭ și limbă. —

In ședința de la 3 Aprilie n. a dietei, a luat cuvêntul și deputatul naționalist slovac Francisc *Veselovsky*. In partea primă a discursului Veselovszky s'a ocupat cu cestiunĭ militare, ér în partea a doua șĭ-a ridicat cuvêntul în apĕrarea dreptului de limbă. Étă ce a ḑis între altele deputatul slovac.

Veselovsky: Aud adeseorĭ întrebuințându-se espresiunea „națiune" și totdéuna o durere mĕ stăpânesce când o aud. De ce? Fiind-că noi nu formăm națiune politică, decât în lege, ér nu în praxă, nicĭ în viéță. Națiunea politică o compune totalitatea cetățenilor patriei. Ar trebui decĭ, ca toțĭ cetățenii sĕ aibă drepturĭ politice. Dér cine au la noi drepturĭ politice? De astfel de drepturĭ dispune la noi numai averea, așa că o parte a drepturilor politice le-a confiscat virilismul, cealaltă parte censul; dreptul legat de cualificațiunea personală încă este numai o fantomă, căcĭ cel ce n'are avere, nu-șĭ póte câștiga nicĭ cualificație.

Și mai rușinos este sistemul de candidare oficială. Funcționarii noștri ne poruncesc că pe cine trebue sĕ alegem. Acesta este dreptul politic? O astfel de concepțiune politică este parodia libertății, caricatura orĭ-cărei libertățĭ în lume. Sunt popóre, carĭ s'au emancipat abia de câte-va decenii și carĭ au parlamente eșite din dreptul sufragiului universal; noi însĕ după o miie de anĭ avem un parlament creat prin cens. Asta nu prea e mare libertate.

Nespus de mult m'a atins când am auḑit din gura d-lui ministru-president declararea, că la periferii și în părțile de miaḑă-nópte, iubirea de patrie și patriotismul e representat și apĕrat numai de către funcționarĭ, mai ales de funcționarii politicĭ. Ei bine, patriotismul Slovacilor a stat tot-déuna mai pe sus de orĭ-ce îndoială. Așa a fost în trecut, așa este și în present. Slovacul este în primul rênd patriot și om. Slovacii șĭ-au împlinit totdéuna consciențios datoria. Pe timpul ocupațiunei turcescĭ, Slovacii nu numai că au primit în mijlocul lor întrégа nobilime, aristocrația, clerul superior și inferior și călugărimea, ci timp de 150 anĭ au susținut însașĭ patria și au apĕrat'o față cu orĭ-cine. Când Maghiarii erau strimtorațĭ de Turcĭ, Slovacii i-au primit amical, ca pe frațĭ. Slovacii au luat parte la lupta de emancipare a Maghiarilor în timp de trei veacurĭ. Slovacii și aḑĭ forméză fundamentul Ungariei, de-oparte prin situațiunea lor geografică, de altă parte prin numĕrul, sîrguința și munca lor, — ei îșĭ împlinesc perfect datoria către patrie.

Astăḑĭ esistă rele, carĭ însĕ pot sĕ fie vindecate. Rĕul e de natură materială și morală, adecă culturală. Partea morală a rĕului póte fi înlăturată prin înființarea de școle corĕspunḑĕtóre și prin instruirea fiilor poporului. (*Veszi:* In care limbă? — *Buzáth*: De ce provocĭ?) Eu cred, că în cestiunea acésta nu mai încape îndoélă. Nicĭ un popor nu póte prospera fără de ómenĭ cultĭ. Și Slovacii au nevoie de inteligență, ei încă au nevoie de preot, învĕțător, primar, funcționar, medic, farmacist, advocat, inginer, industriaș, comerciant. De unde sĕ-i ia, décă n'au școle secundare? Unde sĕ învețe tînĕrul Slovac limba lui, décă n'are școle pentru acésta? *Popórele acestea, milionele acestea sĕ învețe altă limbă, care nu e necesară pentru susținerea vieții*, în timp de 1—2 anĭ?

Negreșit, ómenii cultĭ trebue sĕ cunóscă limba slovacă! Cum sĕ vorbéscă Slovacul d. e. cu episcopul, cu fișpanul etc. când nicĭ unul din aceștia nu-i cunosc limba? Tocmai *ómenii cu carte*, intelectualĭ, *au datoria a învĕța limba poporului, ér nu dimpotrivă*. Décă eu mi-așĭ trage originea din Țiganĭ, nu mi-ar fi rușine sĕ ḑic, că sunt Țigan. (Strigărĭ în stânga estremă: Suntem în Ungaria!) Sunt și în alte părțĭ de lume țĕrĭ poliglote, cu mai multe limbĭ, unde *limbile au drepturĭ egale*, căcĭ așa pretinde dreptatea, înțelepciunea și prevederea politică.

I. *Hock*: In Ungaria nu se póte.

Veselovsky: Se prea póte! Cum sĕ aibă poporul încredere față de funcționarĭ, când nu pot comunica cu ei în limba lui! Trebue decĭ sĕ ne nisuim, ca *inteligența sĕ-șĭ însușéscă limba poporului.* (Mișcare în drépta și în centru).

Incheie declarând, că nu primesce proiectul militar.

Legea pădurăritului și miseria țĕranilor.

D-nul deputat Dr. Gh. *Sombati* a adresat în ședința de la 4 Aprilie a dietei ungare o interpelație asupra miseriei poporului român din munții Hălmagiului și din împrejurimea Boroș Sebeșului.

D. Sombati a spus, că poporul nu are pământ și acela pe care îl are este rĕu și pietros. Anul trecut a fost afară de aceea fórte rĕu, așa că ómenii n'au ce mânca. Causa principală a rĕului este, că în părțile acelea s'au sădit pădurĭ și au fost *oprițĭ ómenii de la pășunat*, pe timp de 25 anĭ, așa că ómenii și-au pierdut isvorul de căpetenie al esistenței: prăsirea de vite. Și cu tótă miseria, Românul totușĭ rĕmâne legat de pământul sĕu conform

---

tîlni cu capelanul din sat și-i spuse tot. Capelanul îi spuse popii și popa mirat venì la Iob și-l întrebà, décă e adevĕrat ce auḑise.

— Da, sf. ta, da, e fórte adevĕrat.

Atuncĭ popa îi spuse capelanului sĕ vegheze în nóptea aceea în biserică și sĕ se încredinţeze.

— Cine scie?... Se póte sĕ fi fost numai un vis!

Îi mai spuse, că décă în adevĕr va vedé pe mórta aceea, s'o întrebe ce vrea, ce doresce.

— Fórte bine! Am sĕ v'ascult sf. ta și am sĕ-i vorbesc, décă voiŭ vedé-o.

Capelanul pĕtrunse în biserică odată cu clopotarul. După-ce slujba vecerniei se sfîrși, ușile bisericei se încuiară și rĕmase singur. Se așeḑă într'o strană, gânditor. La mieḑul nopții sgomot înfiorător tulbură liniștea, omul eși din altar, descuie ușa, căruța cu caii năvăli înăuntru și se opri în mijlocul bisericei. Cei doi, surugiul și omul din altar, coborîră cosciugul, îl desfăcură și femeia cea mórtă se ridicà în picióre. Se desvĕli de giulgiul sĕu, îl aruncà pe pavagiu. Cele două pietre se dădură la o parte și mórta se coborî în grópă. Pietrile se așeḑară la loc, căruța plecà omul, încuie ușa, reîntră în altar și... se făcù liniște.

Capelanul împietrise în strana sa și n'avù curagiul sĕ spue un cuvênt.

A doua ḑi 'i povesti popii tot ce vĕḑuse.

— Și n'ai întrebat'o nimic? Ințeleg sĕ-i fie frică unui om simplu ca arĕndașul Iob, ér d-ta sĕ n'ai îndrăsnélă sĕ ḑicĭ o vorbă?...

— N'am avut curagiŭ și de-ațĭ fi fost acolo și Sfinția-Vóstră, ațĭ fi rĕmas înghețat de frică.

— Vorbă sĕ fie! Nu sunt așa de fricos, după cum mĕ credĭ. Am sĕ mĕ duc sĕ veghez eu în nóptea asta; de sigur că femeia aceea e vre-un suflet blăstemat, care are nevoie de rugăciunea mea.

Dér popa deși spusese că nu-i tocmai fricos, nu îndrăsni sĕ se ducă singur, ci îșĭ mai luà cu sine și pe cei doi capelanĭ ai sĕi.

In mijlocul bisericei, spre marea lor mirare vĕḑură ridicat un catafalc bogat.

— Cum? întrebà popa, cine sĕ fi murit în parochia mea, de i-s'a ridicat catafalcul acesta?

— Nu scim, rĕspunseră capelanii, n'am auḑit nimic.

— Nicĭ eu n'am auḑit. Duceți-vĕ și întrebațĭ pe clopotarul.

Unul dintre capelanĭ se duse sĕ întrebe pe clopotarul, care n'avea nicĭ o scire c'ar fi murit cineva în parochie și care rĕmase fórte mirat când vĕḑù catafalcul cel bogat ridicat în mijlocul bisericei.

Cine l'o fi ridicat?

Cei trei așteptară în rugăciunĭ miedul nopții.

Când bătù două-spre-ḑece, sgomotul se audì în cimitir, omul din altar trecênd pe lângă cei trei preoțĭ se duse și descuie ușa. Căruța trasă de trei cai negri năvăli înăuntru și se opri alăturea de catafalc. Din cosciug se ridicà femeia cea mórtă, lăsà giulgiul sĕ-i cadă la pământ, groapa se deschide și mórta se coborî înăuntru. Pietrele căḑură la loc, căruța porni, ușile se încuiară, omul din altar intrà înăuntru și... ér se făcù liniște.

Popa mai îndrăsneț de cât tovarășii lui, se apropie de catafalc, ridică giulgiul de jos și se reintórce cu el în strana în care stătuse mai înainte.

— N'am sĕ-i dau giulgiul, ḑise el, până nu-mĭ va spune ce doresce.

Peste puțin eși din altar un om înbrăcat în alb de sus până jos, ținênd în fie-care mână câte-o lumînare. Le așeḑà pe amêndouĕ părțile catafalcului și se înapoià în altar. La trei óre, căruța venì și mórta se ridicà din grópă. Când vĕḑù lumînările, fața mórtei se luminà de-un zîmbet de bucurie. Ișĭ căutà apoi giulgiul și negăsindu-l, începù sĕ strige:

— Unde mi-e giulgiul, unde mi-e giulgiul?

Cei trei preoțĭ auḑindu-i glasul înfiorător, ar fi dat mult sĕ fie departe.

—Unde mi-e giulgiul, giulgiul meu?! mai strigă ea cu voce puternică și ocoli catafalcul, furiósă ca un câne turbat.

— Unde mi-e giulgiul? strigă ea a treia óră.

Popa îngrozit, cum era, îșĭ luà inima în dințĭ, înaintà până în mijlocul bisericei și îi aruncă giulgiul, fără sĕ aibă putere sĕ ḑică o vorbă. Femeia îl luà și se învĕli cu el. Ea luà apoi o mână de pĕmênt din grópa în care fusese și i-o aruncà popii în obraz. Stinse lumînările amêndouĕ, se sui în căruță și porni cu un sgomot așa de mare, că cei trei preoțĭ creḑură că se dĕrîmă biserica.

Diminéța popa se duse acasă la Iob și 'l întrebà, décă e adevĕrat că stăpânul sĕu îi iertase arĕnda pe șépte anĭ pentru că veghiase o nópte în biserică?

proverbului: *„Fie pânea cât de rea, tot mai bine'n ţera mea“*. După acestea d-l dr. Sombati adreséză ministrului 5 puncte în carĭ îl întrébă, décă are cunoscinţă de starea deplorabilă a ţĕranilor românĭ din acele părţĭ şi ce are de gând a face pentru îmbunătăţirea sorţii lor.

Ministrul *Daranyi* rĕspunde, că până acuma n'au sosit rapórte despre miseria poporului român, ministrul de comerciŭ însĕ a dat ordin sĕ se întrebuinţeze 10.000 cor. pentru lucrărĭ publice (drumurĭ) unde sĕ câştige Românii pânea cea de tóte dilele. In curênd se va mai da pentru tótă ţéra suma de 400.000 coróne tot pentru lucrărĭ publice, din care sumăşse va cheltui, pe unde este sĕrăcia mai mare.

In ce privesce plantarea de pădurĭ, legea spune, că dreptul foştilor urbarialitiş la păşunat în pădure nu se póte restringe decât în mĕsura, după cum îngădue rodnicia pămêntulu. Proprietarii interesaţĭ au dreptul sĕ apeleze contra legii pădurăritului, din Arad însĕ n'au reclamat numai 6. Intru cât din greşala primarilor séu din nesciinţă nu s'au făcut apelurĭ până acuma, ministrul declară, că asemenea apelurĭ primesce şi de aicĭ înainte şi că nu vré sĕ facă deosebire de naţionalitate în asemenea chestiunĭ.

Deputatul Dr. Sombati primesce apelurĭ în scris şi de la locuitorii din alte cercurĭ electorale.

Esposiţia societăţii agrare.

Un eveniment se prepară în viéţa economică a României. Marii proprietarĭ agricolĭ din întrégа ţéră, constituiţĭ în societate, organiséză în present o esposiţie agricolă.

Acea esposiţie va fi o documentare vie a puterilor de muncă ale agricultorilor românĭ şi o pipăită constatare a stărei în care se află România, atât pe tĕrîmul agricol, cât şi pe acela al industriilor, carĭ decurg din, séu sunt în legătură cu agricultura.

Pentru reuşita acelei esposiţiunĭ, societatea marilor agricultorĭ a făcut apel la concursul tuturor agricultorilor din ţéră, la concursul tuturor acelora, carĭ doresc ca isvórele de bogăţie naţională sĕ créscă şi cu spor sĕ-şĭ rĕspândéscă folósele asupra ţĕrii.

Esposiţia agricolă ce se organiséză, e socotită ca un câmp pe care sĕ se facă studiul comparativ al diferitelor produse agricole românescĭ, din diversele părţĭ ale ţĕrei, spre a se obţine selecţiunea, care într'adevĕr sĕ dea resultate fericite.

Pe de altă parte la esposiţie participând un mare numĕr de producĕtorĭ, se întinde tĕrîmul de esperienţă şi cresce în acelaşĭ timp şi interesul cercetărilor.

Esposiţia societăţii agrare are mai ales scopul de a susţine bunul renume al grânelor românescĭ şi a le cuceri întâietatea pe pieţele de vêndare ale lumei.

Periódа de ţinere a esposiţiei a fost alésă în lunile Septemvrie şi Octomvrie, când se obţin cele mai bogate róde ale solului românesc.

In esposiţie vor fi secţiunĭ pentru agricultură, horticultură şi arboricultură, silvicultură şi vênat, viticultură, zootechnie, piscicultură, industrii agricole, maşinĭ şi instrumente agricole, industrii casnice, ţesĕturĭ şi vestminte, produse de mine şi cariere.

O secţiune specială va representa locuinţele muncitorilor şi ale ţĕranilor şi igiena în comunele rurale din România.

Asociaţiunea română pentru rĕspândirea sciinţelor, pusă sub conducerea d-lui profesor Dr. Istrati, cunoscutul chimist, va presenta întréga mişcare scienţifică actuală şi desvoltarea culturei din România.

Esposiţiunea va fi organisată în centrul Bucurescilor, în grădina Cismegiului.

In loc de pavilióne, în care sĕ se espue diferitele produse, se vor construi case, carĭ vor representa tipul locuinţelor de ţeranĭ românĭ din regat şi de peste hotarĕ.

La esposiţie vor participa, pe lângă marii şi micii agricultorĭ, cu produsele lor: 1) administraţia domeniilor regale; 2) ministeriul agriculturei, comerciului şi industriei, cu produsele fermelor, pepinierelor, bălţilor, minelor şi carierelor statului; 3) ministerul instrucţiunei publice, cu produsele şcólelor elementare de agricultură, meserii şi cu produsele şcólelor profesionale de fete 4) ministerul de rĕsboiu cu caii din herghelia de la Cislău; 5) ministerul de interne, cu produsele atelierelor din penitenciare şi cu o secţie a serviciului sanitar; 6) ministerul de finanţe, direcţia Regiei monopolurilor statului, cu produsele fabricelor de tutun, chibriturĭ şi cu produsele bogatelor nóstre saline.

Pentru suportarea cheltuelilor ce va necesita organisarea esposiţiei, societatea agrară va pune în vêndare 20.000 bilete de loterie, a 5 lei biletul.

Fie-care bilet, pe lângă că va participa la tragerea loteriei, va da posesorului dreptul de a călĕtori cu preţ redus pe căile ferate şi de a visita de cincĭ orĭ esposiţia.

Autorităţile enumĕrate mai sus, participând la esposiţie, vor suporta unele cheltuelĭ pentru organisarea ei.

Judeţele participând de asemenea cu produsele lor, au prevĕdut în budgetele respective diferite sume destinate esposiţiei agricole.

Primăria Capitalei, la rêndul ei a oferit gratuit locul pentru esposiţie şi va oferi de sigur, tot gratuit, apa şi iluminatul necesar.

Importanţa esposiţiei de care ne ocupăm, nu póte fi tăgăduită de nimenĭ. România doresce ca sĕ se presinte în faţa tuturora cu bogatele sale produse agricole şi animale, acum când suntem în ajunul revisuirei convenţiunilor comerciale.

Presidentul societăţii agrare şi al comitetului esecutiv al esposiţiei, d-l Stefan Greceanu, a avut fericita idee de a cere şi avisul M. S. Regelui, asupra esposiţiei agricole.

Suveranul şi-a manifestat deplina sa mulţumire, vĕdênd că se organiséză o esposiţie agricolă generală şi anume din iniţiativă particulară şi nu de către stat.

M. S. Regele are credinţa, că acea espoţie va fi visitată şi de numeroşĭ comercianţĭ şi industriaşĭ, carĭ vor veni din strĕinătate, în acest scop A. S. R. Principesa Maria a României va organisa singură secţiunea lucrului manual din esposiţia agricolă.

Când sub astfel de auspicii se anunţă esposiţia societăţii agrare, ea nu póte fi de cât încoronată de succes.

SCIRILE DILEI.

— 29 Martie v.

Escursiune la Roma. Astădĭ la órele $2^3/_4$ p. m. au sosit în gara din Braşov 170 de escursionişti românĭ, carĭ sub conducerea d-lui Tocilescu merg la congresul latin din Roma. Toţĭ aveau cocărdĭ naţionale române şi italiene la piept. Era şi un numĕr însemnat de domnişóre. Ciobanul Cârţanu era şi el între escursioniştĭ. Trenul a plecat la 3.10 mai departe.

Norocul umblă cu nenorocirea. Tedor Rusovanu din Ludişor (Făgăraş) s'a dus sĕptĕmâna trecută în pădure sĕ scótă rădĕcinile unui copac. Când colo găsesce o ladă de fier plină de juvaerurĭ şi pietrii, scumpe. A treia di se duce la Făgăraş la juvaergiul Niculae Breza şi îi ofere de vêndare două inele şi o brăţeletă. Juvaergiul n'a îndrăsnit sĕ cumpere, ci l'a luat pe Rusovanu la întrebărĭ şi pe urmă l'a denunţat gendarmeriei. Gendarmii s'au dus numai decât la Rusovanu şi făcêndu-i perchisiţie, au găsit lada cu lucrurile scumpe. Când gendarmul Filip *Cristea* a vrut sĕ deschidă lada, Rusovanu i-a împlântat un cuţit în umĕr. Vĕdênd acésta al doilea gendarm, a împlântat baioneta în pântecele lui Rusovanu, ér lada au dus'o la solgăbirĕu. Rusovanu acuma e pe mórte. Scumpeturile se crede că le-a ascuns acolo vr'un nobil bogat în revoluţie.

Incident de frontieră. Acum câteva dile o luptă sângerósă s'a întîmplat la hotarul ţĕrei, lângă pasul Oituz, între o patrulă de gendarmĭ maghiarĭ şi 14 sĕcui, bărbaţĭ şi femei, carĭ voiau sĕ mérgă în România la muncă. Cei 14 prinşĭ în momentul când erau sĕ între pe teritoriul românesc, au fost somaţĭ sĕ-şĭ arete paşapórtele. Neavênd paşapórte, ei voiau sĕ fugă. Atuncĭ gendarmii au voit sĕ tragă într'ênşii. Câţĭ-va din ei vĕdênd primejdia, au năvălit asupra gedarmilor cu scop de a-i desarma Gendarmii au făcut us de arme, rănind pe 8 dintr'ênşii, dintre carĭ doi au murit. Ceil'alţĭ au isbutit sĕ scape în România.

Catastrofă pe Dunăre. Echipagiul bărcei nr. 503 a căpităniei portului Brăila compus din trei persóne: Ivanciu Popescu, Iancu Goia şi Gh. Grigore, a pierit în nóptea de Duminecă spre Lunĭ în valurile Dunărei, în urma unui gróznic incident. Aceştĭ ómenĭ plecase acum două sĕptĕmânĭ din Brăila, ca sĕ culégă sparaghel, pe ţĕrmul din drépta Silistrei. La întórcere în dreptul gurei rîului Ialomiţa, barca s'a ciocnit cu vaporul de marfă „Caram“, al societăţei ungare de navigaţiune, care'şĭ făcea cursa în susul Dunărei. Barca din causa puternicei sguduirĭ, s'a rĕsturnat. Ómenii vaporuîncercând salvarea nenorociţilor. n'au reuşit decât sĕ prindă barca. Cele trei persóne carĭ se găsiau în ea, s'au înecat.

La „Masa studenţilor“ de la gimnasiul public român gr. or. din *Brad* au incurs următórele contribuirĭ benevole: 1) de la institutele de credit şi economii: *a)* „Albina“, din Sibiiu 400 cor., *b)* „Victoria“, din Arad 500 cor., *c)* „Crişana“, din Brad 100 cor., *d)* „Doina“, din Câmpenĭ 100 cor., *e)* „Iulia“, din Alba-Iulia 100 cor., *f)* „Auraria“, din Abrud 50 cor., *g)* „Sebeşana“, din Sebeş 25 cor., *h)* „Lipovana“, din Lipova 20 cor., *i)* „Dunăreana“, din T.-Kubin 15 cor., 2) De la corpul profesoral din Brad ca cunună eternă pentru fer. Ioan Rusu, medic gimnasial, rĕposat la 2 Aprilie a. c. 17 cor., 3) de la Dr. Pavel Oprişa, prof. gimnasial şi familia ca cunună eternă pentru fericitul sĕu naş Ioan Rusu, medic în Brad 10 cor., 4) de la Petru Tisu. adv. Panciova, binefăcĕtor pe viéţă 20 cor.

— La *„fondul elevilor bolnavĭ“* de la gimnasiul public român gr. or. din Brad, ajutor de la „Albina“ din Sibiiu 200 cor.

— La *fondul Şaguna“* de la gimnasiul public român gr. or. din Brad cu menirea de a provedé studenţii miserĭ cu cărţĭ de studiu, ca cunună eternă pentru fer. Ioan Rusu, fost cassar la „Crişana“, de la societatea „Crişana“ din Brad 30 cor. Marinimoşii binefăcĕtorĭ priméscă espresiu-

---

— E adevĕrat, sf. ta, îi spuse Iob.

— De e aşa, dise popa, eu am sĕ-ţĭ plătesc arêndă încă pe şépte-decĭ de anĭ de-acum înainte, décă vei mai sta o nópte în biserică.

— Nu sunt, ce-i drept, aşa de curagios ca sĕ 'mĭ petrec nopţile prin bisericĭ, dér ca sĕ câştig ceva pentru copii, am sĕ 'ncerc şi Dumnedeu o sĕ-mĭ ajute.

— Da, dér tu trebue sĕ întrebĭ pe mórta ce vrea, şi sĕ-mĭ aducĭ rĕspunsul.

— Fórte bine sf. ta, am s'o întreb.

Iob se duse în biserică şi rĕmase fórte mirat când vĕdù catafalcul cel bogat, de care el n'avea scire. Se urcà apoi în cloptniţă şi începù sĕ se róge, aşteptând. La miedul nopţii vĕdù tot, ceea-ce mai vĕduse înainte. După ce femeia se coborî în grópă, din altar eşi un om îmbrăcat în alb cu două luminărĭ aprinse, pe carĭ le aşedà pe cele două părţĭ ale catafalcului. Omul îmbrăcat în alb sĕmĕna cu un înger.

Iob când o vĕdù, credù c'a mai venit cineva sĕ vegheze în nóptea aceea şi prindênd puţină inimă, se coborì din clopotniţă şi se apropià de catafalc. Rĕmase fórte uimit, vedênd că numai două luminărĭ sunt aprinse şi se apucà de le aprinse şi pe celelalte.

Pe catafalc în astă séră era şi un cosciug.

Trebue sĕ fie vre-un suflet blăstĕmat în cosciugul acesta, işĭ gândi Iob, şi décă o fi de la Dumnedeu ca sĕ-l mântui de blăstem, m'aşĭ învoi chiar sĕ-mĭ dau viéţa numai sĕ-l pot scăpa.

El luà apoi giulgiul de jos şi-l puse pe mână şi sĕ duse sĕ se róge în faţa altarului, unde întrase omul cel îmbrăcat în alb.

La trei, după miedul nopţii, mórta eşì din grópă, ca şi altă-dată, şi negăsindu-şĭ giulgiul, începù sĕ strige:

— Unde mĭ-e giulgiul, unde mĭ-e giulgiul?

— E la mine, dise Iob, étă-l şi décă vréi îţĭ dau şi haina mea, căcĭ trebue sĕ-ţi fie frig cum ai stat în grópă aşa desbrăcată.

— Mulţumesc, om bun, îi rĕspunse ea, Dumnedeu a vrut ca tu sĕ mĕ scapĭ de blăstĕm. Sunt o sută patru-decĭ de anĭ de când îmĭ ispăşesc un pĕcat şi eram osêndită sĕ rĕmâiŭ aşa până se va găsi cineva sĕ-mĭ dea giulgiul, precum mi-l'ai dat tu. Au venit mulţĭ în biserica asta dér toţĭ au fost fricoşĭ şi când le ceream giulgiul meu, mi-l aruncau de departe ca la un câne. De o sută patru-decĭ de anĭ, în fie-care nópte a trebuit sĕ petrec câte trei ceasurĭ în grópă. Ascultă-mĕ de ce fuiŭ osêndită la acéstă amară pedépsă:

Când trăiam, aveam obiceiul sĕ fur podóbele morţilor. Mĕ duceam nóptea în cimitir, îi desgropam şi le luam tot ce era mai de preţ. Pentru asta fuiŭ osêndită la cele ce ai vĕdut că fac în fie-care nópte. Tu m'ai scăpat de osêndă şi blăstĕmul meu s'a deslegat prin tine. Du-te şi spune preotului din sat, ca mâne sĕ-mĭ facă înmormêntarea după lege. Am sĕ mĕ duc în raiŭ şi acolo am sĕ te aştept şi pe tine când va trebui sĕ laşĭ lumea asta.

Ea se înfăşurà cu giulgiul, surugiul şi cel care veni din altar o culcară în cosciug, puseră cosciugul pe catafalc şi ca prin minune dispărură cu toţii şi căruţă şi surugiu, fără nicĭ un sgomot.

A doua di Iob îi povesti tot preotului din sat. La sfêrşit acesta întrebà pe Iob ce s'a făcut omul îmbrăcat în alb, care aducea din altar luminările aprinse.

— Nu sciu sf. ta, n'am băgat de sémă ce s'a făcut.

— Acela era de sigur îngerul ei cel bun — adause popa.

I-s'a făcut o înmormêntare frumósă Au îngropat'o în mijlocul bisericei, chiar unde i-se deschidea grópa în fie-care nópte.

Pe când se făcea slujba, eşi din altar îngerul îmbrăcat în alb, aducênd două luminărĭ aprinse. I-le dădù lui Iob şi Iob le ţinù în mână în tot timpul prohodului.

De-odată se ridicà din mormênt femeea cea mórtă înfăşurată cu giulgiul sĕu cel alb, luà din mânile lui Iob cele două făclii şi dinaintea tuturora se ridicà la cer, cântând un cântec dumnedeesc.

Z. Bârsan.

Amintirĭ.

De T. T. Burada

Cum am fost arestat în Rawa-ruska (Galiţia).

Pe la începutul lunei Noemvrie anul 1896, pornind din Iaşĭ în Galiţia, spre a cerceta ce rĕmăşiţĭ românescĭ se mai găsesc în acea ţéră prin satele locuite odinióră de românĭ, şi ajungênd în Lemberg, capitala Galiţiei, numită de Leşĭ Lwow, am luat cu mine pe psaltul Dimitrie Iacubovicĭ, de la biserica românéscă sf. Treime, pe care l'a învoit preotul de la acea biserică Evghenie Vorobchevicĭ, ca sĕ mĕ însoţéscă în acéstă a mea călĕtorie, şi în acelaşĭ timp sĕ-mĭ fie mie şi tălmaciŭ, ca unul ce cunoscea bine limba rutênă şi polonă.

Făcênd cercetările mele în satul Camionka-Volosca (Cămionka-românéscă), unde

nea profundei mulțămite! *Brad*, 7 Aprilie 1903. Comisiunea administrătóre: Preşedinte: Georgiu *Părău*, cassar: Dr. Pavel *Oprișa*.

Reuniunea „Vulturul“ din America a decis cu unanimitate a trimite cărțĭ de membrii de onóre tuturor acelor bărbațĭ din patrie, carĭ o sprijinesc. O asemenea carte de membru de onóre a trimis acéstă reuniune română din Pittsburgh și directorului diarului nostru.

Scirĭ locale.

Sfințire de prapor. In biserica din Scheiŭ (pe Tocile) am avut ocasiune Dumineca trecută a asista la o înălțătóre și frumósă serbare. Un numĕr de credincioșĭ din acea parochie, la inițiativa d-lui Vasile V. *Bărbieru*, au luat hotărîrea sĕ contribue suma necesară pentru confecționarea unui prapor, pe care sĕ-l dăruéscă sfintei biserici. Inițiativa a fost sprijinită cu căldură, praporul s'a confecționat și Dumineca trecută, părintele *Sfetea*, după terminarea sf. liturghii l'a sfințit, ținênd totodată o scurtă cuvêntare, în care a mulțumit contribuenților pentru prinosul adus întru împodobirea Casei Domnului. Praporul este de mătasă roșie, tivit cu ciucurĭ de fir de aur și are pe o parte la mijloc tabloul Sf. Treimĭ, ér în cele 4 colțurĭ pe Sf. Vasilie, Sf. Nicolae, Sf. Petru și Sf. Mina, pe cealaltă parte la mijloc Sf. Inălțare, ér în cele patru colțurĭ Sf. Gheorghe, Sf. Dumitru, Sf. Stefan și Sf. Ioan. Pictura a fost esecutată de Carl Leiter. Praporul l'a cusut croitorul Pavel, ér numele contribuenților l'a scris pe mătasă cu litere de aur Haydecker. Étă și numele contribuenților tipărite pe prapor: V. V. Bărbieru, D. V. Bărbieru, I. I. Navrea, G. C. Burețea, G. Avrigeanu, S. Frigătoru, V. Bobitz, N. Ardeleanu, N. V. Vușmuc, I. I. Peligrad, D. Burețea, V. Neamțu, V. Ardeleanu, N. Loga, D. Bădițoiŭ jun., I. Sidon, V. Ogea, N. Brânză, G. Brânză, I. Spătariu, I. Clipea, I. Nălbitoru, I. Avrigeanu, G. Tabără, V. Bădițoiu, I. Bădițoiu, G. Mitoc, D. Bădițoiu jun.

Praporul pórtă inscripția: „*Viitorul*“ *23/III 1903*, și a costat 240 coróne. Fapta acésta creștinéscă a inițiatorului și a celor ce au contribuit, este vrednică de tótă lauda.

Esposiția calfelor și ucenicilor este deschisă dilnic în Gewerbeverein (Bulev. Rudolf) *de la 8—10 óre a. m. și de la 1—6 p. m.* Intrarea este 20 filerĭ, pentru copii 10 filerĭ. Exposiția, care este bine frecuentată, va rĕmâné deschisă și peste sĕrbătorile Pascilor. Ea a fost completată în dilele din urmă prin mai multe obiecte. Se recomandă publicului visitarea acestei esposiții.

Concerte. Musica comunală va da Duminecă, 12 Aprilie, și Lunĭ, 13 Aprilie, câte un concert în sala de la hotelul Europa, sub conducerea d-lui Max *Krause.* Intre altele se va cânta *„Intre bradĭ“* pentru vióră (d. măestru de concerte Dietzmann) de *Dinicu* și *„Rhapsodie Roumanie“* de Ionescu (orchestrată de M. Krause). Inceputul la órele 8. Intrarea 60 filerĭ.

Panorama. In strada lungă casa nr. 1 se află o panoramă, unde sunt expuse vederĭ fórte frumóse (Tirolul de sud, Munții Tauern de nord etc.) Intrarea 40 filerĭ, copii 20 filerĭ. *A nu se confunda* cu panorama cea mare din fața promenădii.

Reorganisarea unei agenturĭ a „Asociațiunei“.

Marțĭ în 25 a lunei curente, în diua de Bunavestire, s'a făcut reorganisarea agenturei „Asociațiunei“ din comuna *Rêșnov*, despărțĕmêntul Brașovului. Spre acest scop comitetul desp. a trimis din sînul sĕu pe d-nii: *N. Bogdan*, profesor, și *N. Oancea*, învĕțător.

Delegații comitetului au fost întêmpinațĭ de o deputațiune, în frunte cu d-l paroch *I. Hamsea*, care i-a salutat printr'o căldurósă vorbire, și de o cétă de călărețĭ, care i-a însoțit până la frumósa biserică românéscă, unde avea sĕ se țină adunarea de reconstituire.

După terminarea serviciului dumnedeesc, părintele *Ioan Hamsea* a arătat numĕrosului public, care era de față, scopul venirei trimișilor comitetului despărțĕmêntului, a arătat, că deși înainte cu vre-o 5 anĭ se întocmise o agentură a Asociațiunei în comuna Rêșnov, totușĭ acéstă agentură în urma neînțelegerilor din trecut din acéstă comună, a fost împedecată în funcționarea ei, și apoi salutând din nou pe delegații comitetului, i-a învitat sĕ pășéscă la îndeplinirea misiunei lor.

Luând cuvêntul d-l profesor *N. Bogdan*, a căutat sĕ esplice poporului adunat însemnătatea „Asociațiunei“ și rostul agenturilor ei, și îndemnând pe poporenii noștri din Rêșnov la bună înțelegere și conlucrare frățéscă, le aduce mulțumirĭ pentru căldurósă primire făcută delegaților comitetului despărțĕmêntului. După aceea constată cu plăcere, că prin stăruința părintelui I. Hamsea, afară de membrii cei vechĭ ai „Asociațiunei“ din acéstă comună (d-nii I. Hamzea, paroch; G. Proca, învĕțător în pensiune, și G. Ilie, comerciant — tus-trei membrii ordinarĭ), s'au mai înscris ca membrii ordinarĭ d-nii: Constantin Proca, paroch, Ioan Renghia, comerciant și Bartolomeiŭ Tipeiŭ, învĕțător; éră ca membrii ajutătorĭ, d-nii: G. Butnariu și I. Renghia, învĕțătorĭ, și D. Ilie, G. Crețu, A. Tretu, V. Cârstocea, N. Ilie, N. Cimpoia, D. Armăsariu, I. Pivariu, I. Dobrescu, G. Vintilă, S. Proca, D. Drăgan, D. Dobrescu și V. Șofran, economĭ.

Dupa acésta se purcede la alegerea membrilor agenturei. Ca președinte se aclaméză păr. I. Hamsea, care însĕ voind sĕ dea ocasiune și teren de activitate tînĕrului preot *Const. Proca*, îl propune pe dênsul ca președinte. Propunerea se primesce cu mare însuflețire. Tot cu aceeașĭ însuflețire se aleg șĭ ceilalțĭ funcționarĭ ai agenturei, și anume ca secretar d-l *G. Butnariu*, învĕțător; ca bibliotecar d-l învĕțător *I. Bude*; ér cassier d-l *G. Ilie*, comerciant.

Agenturei celei nouĕ i-se dă în primire și sub administrare biblioteca poporală ambulantă VII b., constătătóre din 100 volume în preț de 206 cor. 12 b. și identică cu biblioteca, ce portă numele fericitului Gregoriu Maior. Adunarea de reorganisare se termină prin o nouă vorbire din partea d-lui N. Bogdan, prin care celor adunațĭ li-se aduce laudă pentru interesul dovedit cu acéstă ocasiune față cu lucrările „Asociațiunei.“

După terminarea agendelor delegații comitetului împreună cu fruntașii comunei au fost ospeții părintelui I. Hamsea, unde au petrecut în chipul cel mai pretinesc.

Dea Dumnedeu, ca sĕmênța aruncată în diua de Bunavestire, sĕ aducă róde îmbelșugate pentru poporenii noștri din frumósa comună Rêșnov!

Mulțămită publică.

Membrii Reuniunei Române „Vulturul“, întruniți își exprimă mulțumirea față de pressa și națiunea română, pentru sprijinul și buna primire ce a avut apelul nos-

---

am și mas, m'am pornit înainte și am ajuns în 2 Noemvrie 1896, în orășelul *Rawa-ruska*, ce se află nu departe de fruntaria Rusiei. Acolo oprindu-ne puțin la casa unui locuitor, spre a năimi o căruță, cu care sĕ mergem în satul Lubycza (Lubĭcĕa).*) vedem că se apropie de noi, un individ rĕu îmbrăcat, care părea a fi cerșitor, și mĕ întrébă în limba nemțésca: cum mĕ chiémă, de unde sunt și ce caut prin aceste locurĭ, apoi întorcêndu-se la psalt, îl întrébă și pe el tot așa; eu i-am rĕspuns tot în limba nemțéscă, că: cine este el ca sĕ ne cerceteze, și că ar fi mai bine, sĕ-șĭ caute de trébă.

Va sĕ dică nu vrețĭ de loc sĕ-mĭ arătațĭ cine sunteți, îmĭ spuse acel individ, lasă că avețĭ sĕ spunețĭ îndată, după aceea se uită lung la noi, și se duse încetișor.

Eu mĕ întorc atuncĭ la psalt, și-i spun, óre ce lighióie de om e acesta, nu înțeleg pentru ce voia el sĕ-i spunem cine suntem, și ce căutăm prin aceste locurĭ. Atuncĭ psaltul îmĭ spuse cam îngrijat, că lui nu i-se pare lucru curat, și că acel individ trebuia sĕ fie cine-va de la poliție, séu vre un spion de sigur. Am avut erĭ presimțire d-le profesor, îmĭ spuse psaltul, încă de când ne-am pornit de la ratușul din satul Camionka-Volosca, unde a-i cumpĕrat un fluer de la locuitorul Mihaiŭ Ferena, că n'are sĕ ne mérgă bine în acest drum. Cată-ți de trébă îi spusei psaltului, n'avem sĕ pățim nimica, și tocmai când voiam sĕ pornim, numai étă că zărim de departe pe acel individ venind cu un jandarm, îmbrăcat în mare ținută și pușca în mâna.

Ei, acum d-le profesor ce facem? scieam eu că presimțirea mea, nu mĕ înșélă, de acuma s'a mântuit de noi, de sigur că are sĕ fie rĕu.

Vorbind noi astfel, jandarmul în adevĕr se apropie de mine, și mĕ întrébă în limba nemțéscă, cum mĕ chiamă, de unde sunt, ce ocupațiune am, și ce caut prin aceste locurĭ. Eu îndată i-am și rĕspuns cum mĕ chiamă, că vin din România și anume din orașul Iașĭ, unde sunt advocat și profesor la Conservatorul de musică și declamațiune, și că am venit prin aceste locurĭ, ca sĕ cercetez, décă prin satele din Galiția, care multe au nume românescĭ, au mai rĕmas prin ele urme de Românĭ, și că, domnul care me însoțesce, este psalt la biserica românésca din Lemberg.

După aceea vĕd că acel individ se plécă la urechea jandarmului, și după ce-i șoptesce nu sciu ce, jandarmul se uită lung la mine, dă din umerĭ și-mĭ spune, cum d-ta dicĭ că escĭ advocat și profesor la conservatorul de musică, și că d-l este psalt la biserică, apoi sĕ-mĭ spui d-ta singur, căcĭ eu nu pricep nimica, ce legătura are profesia d-tale de advocat și de profesor de conservator de musică, și a d-lui de psalt, cu căutarea de Românĭ prin satele din Galiția? mi-se pare mie, că d-ta cauțĭ cai ér nu Românĭ. Apoi acel individ cu un aer luător în rîs, îmĭ dise: așa-i că acuma vorbescĭ, dér mie mi-se pare că d-ta te mai ocupĭ și cu căutarea cailor prin grajdurile locuitorilor, și că scii fără îndoială, sĕ călărescĭ pe cai fără șea, ér d-l care te însoțesce scie potecile cele mai dosnice, care duc peste fruntarie în Rusia. După aceea jandarmul ne spuse, urmați-mĕ la căpitănat.

Când psaltul a audit aceste cuvinte, a început a se văicăra; și a se ruga la jandarm, că pe el sĕ nu-l aresteze, cacĭ nu e întru nimica vinovat, căcĭ d-l profesor, m'a luat numai ca tălmaciŭ și că altă nu scie nimica, apoi sĕ-i fie milă de el, că are femeie și o casă de copii. Jandarmul nu-i spuse nimic, dér îi făcu semn sĕ-l urmeze.

Aprópe jumĕtate de óră, cât am mers până la căpitanat, psaltul într'una se căina, că cine l'a pus sĕ mérgă cu mine, că lui atâta-i mai rĕmăsese, sĕ caute Românĭ prin sate, nu era mai bine sĕ fi rĕmas acasă, sĕ-șĭ fi căutat de ceaslovul lui și de psaltire.

Eu vĕdêndu-l așa de fricos, i-am spus: sĕ n'ai habar, și nicĭ o temă, căcĭ escĭ cu mine, dóră n'am fost arestat numai odată în viéța mea. Ehe! câte nopțĭ n'am mas eu prin temnițele din Rusia, din Ungaria, din Bucovina și de prin alte țĕrĭ! Ei, și décă m'or închide și de astă-dată ce are sĕ fie, slavă Domnului tot acela am sĕ fiu, care sunt și acuma. Ce mai la deal, mai la vale, n'ai sĕ pățescĭ nimic mai mult decât ceea-ce am sĕ pățesc și eu.

Psaltul audindu-mĕ vorbind astfel, și că am fost închis în mai multe rêndurĭ, se zăpăci cu totul, nesciind ce sĕ mai crédă despre mine. Ei bine, d-le profesor, îmĭ dise el, d-ta care-mĭ spui că ai mai stat închis, escĭ deprins cu închisorile, și cinstea d-tale a rĕmas tot aceea; dér eu sĕracu de mine, ce am sĕ mĕ fac, când or audi la biserică, că am stat și eu închis prin aceste locurĭ.

După ce am ajuns la capitanat, am fost întrodus în cancelarie, și acolo mi-s'a luat un lung interogator, între altele am fost întrebat sĕ spun, cine e aceea la noi

*) Vedĭ scrisorile mele adresate din diferite localitățĭ din Galiția d-lui Gheorghe Lahovari, secretar general al Societății geografice române, publicată în „Epoca“ din 15 Noemvrie 1896.

ru. De asemenea ne găsim de datorie a mulţămi d-lor Aron *Velchereanu* transilvănean, George *Maior*, profesor în Bucurescĭ, E. *Bosianu*, autor în Bucurescĭ şi Pandele *Tuţescu* în Corabia (România), pentru sprijinul şi simpatia ce ne-au arătat, însciinţându-ne că se interesézǎ de noi şi ne vor trimite cărţĭ pentru înfiinţarea bibliotecei cât mai curênd.

„Vulturul" Roumanian Society P. O. Box 1529. Pittsburg Pa U. S.—A.

Cu stimă, Reuniunea „Vulturul".

Ilie Martin.
president.

Adunărĭ de învĕţătorĭ.

(Convocărĭ.)

Despărţĕmêntul „Carei-Eriu", aparţinĕtor „Reuniunei învĕţătorului gr. cat. de pe teritoriul archidiaconatului părţilor sătmărene, ingremiat în diecesa gr. cat. Orădana", îşĭ va ţiné adunarea de primăvară la 22 Aprilie st. n. a. c. — adecă Miercurĭ după sf. Pascĭ, — în şcóla română gr. cat. din Porteleo.

La acéstă adunare sunt invitaţĭ cu tótă stima membrii ordinarĭ şi ajutătorĭ, O. D. preoţĭ şi toţĭ binevoitorii şi sprijinitorii învĕţămêntului rural.

Ordine de ḑi:

1) Participare la serviciul divin, care va fi impreunat cu parastas pentru sufletele membrilor decedaţĭ pe teritoriul acestui despărţĕmênt.

2) Deschiderea adunărei la 10 óre a. m.

3) Apelul nominal.

4) Lecţie practică: „Metrul şi divisiunile lui pătrate", ţinută de către d-l M. Ghirithi, învĕţ. local,

5) Cetirea procesului verbal, luat în adunarea ordinară de primăvară precedentă şi alegerea a doi membri pentru verificarea aceluia.

6) Inscrierea membrilor noi şi incassarea taxelor curente şi restante.

7) „Mĕsurile metrice", disertaţie de On. D. I. Pataki, capelan-învĕţ. în Sanislău şi eventual altă disertaţie de D. Kirvai, învĕţ. în Ciomocoz.

8) Fixarea locului ţinerii adunărei viitóre.

9) Discutarea şi observaţiunĭ asupra lecţiei practice şi a disertaţiilor de sub Nr. 7 în cercul restrîns al membrilor.

10) Eventuale propunerĭ.

11) Inchiderea adunărei.

Carei, la 28 Martie 1903.

Georgiu Pteancu, preş. desp. *Dimitriu Kirvai*, not. desp.

*

Adunarea de primăvară a învĕţătorilor gr. cat. din desp. Blaşiŭ — aparţinătorĭ reuniunei învĕţătorilor din Archidiecesa gr. cat. de A.-Iulia şi Făgăraş — conf. § 71 din statute se va ţiné *la 6 Maiu st n. órele 8 a. m. 1903*, în şcóla română gr. cat. din Cisteiul-roman (Oláh-Csestve) la care adunare sunt invitaţĭ toţĭ domnii învĕţătorĭ, mult onoraţii domnĭ preoţĭ în calitate de directorĭ şcolasticĭ şi toţĭ doritorii de înaintarea învĕţămêntului poporal.

Obiectele la ordinea ḑilei sunt:

1) La órele 8 a. m. asistarea în corpore la sf. liturghie.

2) Deschiderea şedinţei prin preşedinte în sala şcólei.

3) Constatarea membrilor presenţĭ şi absenţĭ.

4) Lecţie pactică cu elevii — de d-l George *Călugăru*.

5) Incasarea taxelor nouĕ şi vechĭ.

6) Raportul cassierului.

7) Raportul bibliotecarului.

8) Raportul comisiunei de doi însărcinată cu controlarea seriósă a bibliotecei nóstre în sensul conclusului adus în şedinţa de tómnă.

9) Alegerea unei comisiunĭ pentru censurarea punctelor 6 şi 7 şi raportul lor.

10) Disertaţiunĭ de domnii Constantin *Barna* şi George *Făgărăşianu*.

11) Discusiune asupra lecţiei practice şi a disertaţiunilor.

12) Anunţare la disertaţiune pentru adunarea de tómnă a. c.

13) Cetirea şi verificarea procesului verbal din adunarea precedentă.

14) Eventuale propunerĭ.

15) Designarea locului unde sĕ se ţină adunarea de tómnă a. c.

16) Alegerea oficialilor pe anul viitoriŭ.

17) Inchiderea şedinţei.

Tür, 2 Aprilie 1903.

(ss) *Georgiu Făgărăşianu*, preşedinte.

*

Adunarea despărţĕmêntului „Ardusat-Someş" a Reuniunei învĕţătorilor gr.-cat. rom. din a.-diaconatul Sătmarului (diecesa Oradiei-marĭ), se va ţiné la *21 Aprilie* st. n. a. c. în Tămaia.

Ordinea ḑilei:

1) La 8 óre a. m. serviciu divin cu parastas, pentru membrii repausaţĭ ai Reuniunei.

2) La 10 óre prelegere practică despre „Metru pătrat în legătură cu geometria", ţinută prin d-l T. Irimiaş.

3) Premiarea a 10 şcolarĭ cu cărticele de rugăciunĭ.

4) La 11 óre deschiderea adunării.

5) „Senin şi furtună", esecutat prin corul din Tămaia.

6) Cetirea raportului adunării anteriore.

7) Alegerea comisiunei verificătóre.

8) „Nevasta", esecutată prin corul învĕţătorilor.

9) Critica verbală a propunerei practice.

10) Constatarea absenţilor.

11) Censurarea scuzelor pentru absentările de la adunarea anteriórǎ.

12) „Mĕi Tătare" esecutat prin corul învĕţătorilor.

13) Raportul presidiului.

14) Raportul cassarului.

15) Raportul bibliotecarului.

16) „Sus opincă", esecutată prin corul din Tămaia.

17) „Un tînĕr român murind în streinătate", de D. Bolintineanu, declamată de d-l Aureliu Popan.

18) Incassare taxelor pentru cassa centrală şi pentru fondul de premiare.

19) „Puiul", esecutat de corul învĕţătorilor.

20) D-nii Constantin Puşcaş şi Teodor Varna vor diserta despre „Mĕsurile metrice în general", orĭ despre „Crescerea familiară". — Cea mai bună disertaţie se va premia cu 10 coróne.

21) „Moţul la drum", esecutat de corul învĕţătorilor.

22) „Tóder beţivul", declamată de d-l Paul Lupan.

23) Eventuale propunerĭ.

24) „Bobocele şi inele", esecutat de corul din Tămaia.

25) Fixarea locului pentru adunarea proximă.

26) „Rĕsunetul Ardélului", esecutat prin corul învĕţătorilor.

27) Inchiderea adunării.

Sasarĭ, la 25 Martie 1903.

Alesiu Pop, paroch-preşedinte. *Andrei Soran*, notar.

Representaţii, concerte şi petrecerĭ.

Meseriaşii românĭ din Brad invită la producţiunea şi petrecerea colegială, ce o vor aranja cu concursul corului din Sĕcărâmb sub diriginţa învĕţătorului Ioan Iula, care se va ţiné Lunĭ în 7 (20) Aprilie 1903 (a doua ḑi de Pascĭ) în hotel „Central". Inceputul la 8 óre séra. Intrarea: Loc I. 1 cor. 60 b., loc II. 1 cor. 20 b., loc III. 1 cor. Comitetul meseriaşilor: Vasilie Boneu, president, Ioan German, cassar, Petru Cioflica, secretar, Ilie Zerna, controlor. NB. Oferte a se trimite cassarului. Se vor cuita în public.

Program: 1) „Moţul la drum", de I. Vidu. 2) *a)* „La o rĕndunică", de Costescu *b)* „Vino lele", de I. Vidu. 3) „Rugămintea din urmă", decl. Filip Tirica. 4) „Până ţineam cu codrul", de I. Mateiu. 5) *a)* „De ar fi vêntul cu îndurare", Vorobchievicĭŭ, *b)* „Fóie verde de trifoiŭ", ***. 6) „Beţivul", de Th. D. Sperantia, decl. Ioan Perşia. 7) „Pe la pórta mândrei mele", Ioan Mateiŭ. 8) *a)* „Numai popă", ***, *b)* „Marş ostăşesc", ***. 9) „Ţiganul şi căldăr.", de Iosif Crişan. 10) „Cisla" (operetă rom.), de Porumbescu. — Scop filantropic. Venitul curat e destinat „Fondului de ajutorare a învĕţăceilor şi sodalilor meseriaşi românĭ din Brad."

— *Tinerimea română din Lipova* şi imprejurime invită la producţiunea musicală teatrala ce se va aranja în 8/21 Aprilie a. c. (a treia ḑi de Pascĭ) în sala cea mare a hotelului „Archiducele Iosif" din Lipova. După producţiune urmézǎ dans. Inceputul precis la 8 óre séra. Preţul de întrare de persónă cor. 2, de familie cor. 4. Oferte şi suprasolvirĭ marinimóse se primesc cu mulţămită la adresa d-lui Emil Paşca în Lipova şi se vor cuita pe cale ḑiaristică. Profitul curat e destinat fondului orchestrei tinerimei.

Program. a) „Rĕmăşagul", proverb cu cântece în 1 act de V. Alexandri, representat pe teatrul naţional din Iaşi, în beneficiul artiştilor românĭ în 1845. b) „Paraclisierul" sĕu „Florin şi Florica" operată în 1 act de V. Alexandri. Scena se petrece în Têrgul frumos. în an 1805.

Cursul de altoit pomĭ din Orlat.

Razele dulcĭ şi călduţe ale sórelui încep a da viéţă naturei, totul te chiamă la muncă. Pentru harnicul econom se deschid felurite căĭ, pe carĭ, décă le bate de cu vreme, cu începutul primăverii, bun drum îşĭ croesce pentru îmbunătăţirea gospodăriei sale. Cârmacii Reuniunei nóstre agricole, ca bunĭ economĭ, şi-au început şi ei rodnica activitate, în folosul ţĕranului nostru, de cu primăvară. Problema lor a adauge aprópe în fie-care ḑi la activul Reuniunei, îşĭ are efectul sĕu binefăcĕtor şi asupra nóstră, a economilor.

Duminecă, 29 Martie n. c., comuna Orlat a fost locul, unde Reuniunea agricolă

în ţeră, care se ascunde sub numele de Carmen Sylva. Din tóte întrebările ce mise făceau, vedeam eu, că tot prepusul jandarmilor cădea asupra mea, adecă, că eu aşĭ fi acela prin care se făceau furăturile de cai, şi că eu înlesneam împreună cu psaltul, ducerea lor peste fruntarie în Rusia, unde prin timpul acela, bieţii jandarmĭ nu mai puteau hălădui de de rĕul hoţilor de cai, şi ei, de la sine se înţelege, cum mĕ vĕḑură îşĭ şi puseră ochii pe mine, şi îşĭ ḑiseră, acesta-i unul dintre hoţĭ, şi în adevĕr dădeam puţin loc la bănuelĭ, probabil numai după caracterul meu streiu, şi a psaltului care de la început s'a arătat fricos peste mĕsură.

După ce şi înaintea căpitanului între altele, îi spusesem că sunt profesor la conservatorul de musică din Iaşĭ, de-odată vĕd că căpitanul chiémă pe un jandarm, care i-a o cólă de hârtie şi-mĭ spune ca sĕ o liniez şi sĕ o fac ca hârtie de note, după ce am liniet acea cólă, jandarmul mĕ întrébă câte chei sunt în musică; mĕ uit lung la dênsul, şi mĕ minunez de a éstă întrebare din partea unui jandarm, nu pricepeam de loc, ce au a face cheile musicei cu cai de furat, eu îi rĕspund cele ce sciam din teoria musicală despre aceste chei, mĕ întrébă apoi câte chei de *do* sunt, şi atuncĭ vĕḑui că am a face cu un om care posedă destul de bine teoria musicală, şi mĕ apuc a discuta cu el despre musică, coborêndu-mĕ încet câte încet către armonie, contrapunct şi orchestraţie, nemulţumit cu teoria, el mĕ puse sĕ solfiez un mic solfegiŭ pe care-l aduse îndată din camera de alăturea, l'am solfiat cu deplină supunere căcĭ n'aveam ce face, descoperind apoi afurisitul de jandarm fluerul ce-l cumpĕrasem de la Mihaiŭ Ferena în satul Camionka-Volosca, şi pe care-l aveam cu mine, mĕ puse sĕ cânt din el, ceea-ce era mai greu, deóre-ce acest instrument nu-l cunosc; îi spuseiŭ că sciu sĕ cânt din scripcă, imediat îmĭ şi aduse o scripcă, şi am cântat mai multe cântece ca de la noi, dér cu tot acest esamen, se vede că jandarmii tot păstrau óre-carĭ bănuelĭ, căcĭ am fost arestat 24 óre, până ce a venit rĕspuns de la poliţia din Lemberg, unde jandarmii telegrafase poliţiei de acolo, care cercetase pe preotul Evghenie Vorobchevicĭ de la biserica românéscă sf.-ta Treime, pe care-l arătasem că mĕ cunósce, şi în urma rĕspunsului venit, am fost pus în libertate, împreună şi cu psaltul ce a stat şi el la închisóre.

Despre tóte aceste petrecute s'a încheiat un proces verbal care s'a subscris de mine şi de căpitan, şi se află în cancelaria jandarmeriei din Rawa-ruska.

Inainte de a părăsi localul jendarmeriei, m'am adresat la jandarmii ce se aflau în cancelaria căpitanului spunêndu-le: D-lor jandarmĭ, eu n'am fost arestat numaĭ astădată, am mai fost şi în Rusia, şi în Ungaria şi în alte ţĕrĭ, dér jandarmerie ca în Austria bine organisată şi consciinciósă, care sĕ vegheze cu atâta zel la siguranţa publică, n'am găsit; nu sunt supĕrat de loc că am fost arestat, din contră sunt mulţumit că mi-am făcut o ideie de ceea ce se numes e jandarmerie în Austria.

Despre arestarea mea în Rawa-ruska, gazeta rutĕnă din Lemberg, *Galicianin*, Nr. 12 din 16 (28) Ianuarie 1897, ne spune următórele: „Gazetele leşescĭ sunt entusiasmate de primirea ce s'a făcut nu de mult de autorităţile rusescĭ Contelui St. Badeni, cu ocasiunea călĕtoriei sale în Varşovia. Ca pendent la acest tablou, póte sĕ servéscă cele ce urmézǎ: Etnograful şi archeologul român Teodor Burada, a cetit într'o scriere a cunoscutului nostru învĕţat A. Petruşevicĭ, că în Lubicea pe lângă Rawa.ruska, a fost odinióră o colonie dacoromană. Interesându-se ca sĕ găséscă în Lubicea urmele numitei colonii, a sosit Burada în luna Noemvrie 1896 în Lemberg, şi luând cu sine pe psaltul de la biserica ortodoxă, în calitate de tălmaciŭ, s'a dus în Rawa-ruska. Incă din Lemberg poliţia îl priveghia pe Burada. In Jolkiev un agent poliţienesc l'a supravegheat, căcĭ i-se părea suspect, că un streiu sĕ cerceteze mănastirea de acolo. In Rawa-ruska Burada a fost arestat şi pus în temniţă. Din Rawa-ruska, autorităţile au telegrafat poliţiei din Lemberg, şi acésta, s'a adresat parochului bisericei ortodoxe din Lemberg Vorochevicĭ, ca să-i dea informaţiunĭ de óre-ce Burada a arătat că pe acesta îl cunósce, şi în fine, după 24 óre, a fost literatul român pus în libertate.

Cum va descrie Burada în Bucurescĭ ospitalitatea autorităţilor nóstre, şi modul cum se pórtă ele cu streinii — nu e nevoe de vorbit, dér că acéstă ospitalitate nu se aséménă cu cea arătată de autorităţile rusescĭ contelui Badeni — în acésta nu póte fi nicĭ o îndoială". („Archiva.")

şi-a trimis representanţii sĕi spre a ţine cursul de altoit pomĭ. In aceeaşĭ ḑi s'a ţinut şi adunarea generală a băncii de credit şi economii „Brădetul". Orlatul, ca puţine alte comune, a avut fericirea a saluta drept óspeţĭ ai sĕi, pe conducĕtorii a două aşeḑăminte economice, chemate a lucra mână în mână.

Comitetul central al Reuniunei agricole a avut de representanţĭ la acest curs pe presidentul Reuniunei d-l Dem. Comşa, secretarul Victor Tordăşianu, din centru; pe membrii din comitet d-nii Ioan Popescu, proprietar in Sibiel, Dr. Ioan Stroia, protopresbiter, şi pe nou numitul membru, d-l Petru Draghits, prim-pretor în Sĕlişte. (In parantes fie ḑis: am aflat, că comitetul central în ultima sa şedinţă a instituit, cu reserva aprobării adunării generale proxime, în postul de vice-president, la locul devenit vacant prin mórtea mult regretatului fost vice-president, Dr. D. P. Barcianu, pe vechiul membru în comitet, căpitanul Pantaleon Lucuţa, ér în locul acestuia pe d-l P. Dragits).

Inainte de a se începe cursul, representanţii Reuniunei au asistat la serviciul divin, încheiat cu o frumósă predică despre pĕcat, rostită cu vervă oratorică, de tinĕrul şi zelosul paroch, d-l Decei.

Cursul s'a ţinut în una din salele mai marĭ ale şcólei, care abia a încăput pe parparticipanţĭ: preoţĭ, învĕţătorĭ, notarĭ, primarĭ, economĭ şi copii de şcólă.

Presidentul Reuniunei, d-l Dem. Comşa bineventând pe participanţĭ, scóte în relief cultura pomilor, asupra căreia ţine o prelegere formală. Aduce cuvinte de laudă corpului învĕţătoresc din Orlat şi în deosebĭ învĕţătorului I. Stoia, încredinţat cu conducerea şcólei de pomĭ, care într'o singură ḑi cu concursul elevilor sĕi a altoit nu mai puţin de 400 pomĭ.

Atât d-l Comşa, cât şi d-l învĕţător Stoia, altoesc mai multe ḑecĭ de pomişorĭ diferiţĭ: Ar fi sĕ mĕ estind prea mult voind sĕ amintesc şi numai în trécĕt despre tóte lucrurile folositóre, despre carĭ d-l Comşa ne-a vorbit de data acésta.

Înainte de încheiere, secretarul reuniunii, d-l Tordăşianu, ne pune la inimă sprijinirea Reuniunei, acest aşeḑĕmĕnt, creat anume pentru a chibzui asupra căilor şi mijlócelor, carĭ tind la bunăstarea şi înflorirea ţĕranului nostru.

La fine s'au împărţit între economĭ 250 merĭ şi 100 perĭ pădureţĭ şi mai multe sute mlădiţe de altoit şi câţi-va altoi, merĭ pătulĭ.

Directorul şcolar, d-l Ioan Giurgiu, mulţumesce în numele comunei pentru onórea dată Orlatului şi doresce conducĕtorilor Reuniunei multă fericire.

La masa dată în restaurantul Hitz, pe lângă frumóse cântărĭ, s'au ţinut şi frumóse discursurĭ.

Spin.

Holera pasĕrilor.

Poveţe populare pentru preîntimpinarea şi stingerea holerei pasĕrilor.

Cunoscută din vechime cu numele de „ciumă", de „mórtea găinilor", holera este cea mai ucigătóre bólă a pasĕrilor. Ea le omóră fórte repede, une-orĭ ca de trăsnet, în câte-va césurĭ; alte-orĭ după două, mult treĭ ḑile. Adesea-orĭ deschiḑĕnd coteţul diminéţa, găsim mai multe pasĕrĭ mórte, fără ca de cu séră sĕ fi părut bolnave. Multe din ele cad ca fulgerate, de pe prăjinĭ, din arborĭ şi nu arare-orĭ, chiar closcile le găsim mórte pe ouĕ.

De holeră se bolnăvesc nu numai pasĕrile de curte, precum: găinile, curcile, bibilicele, porumbeii, păunii, făsanii, gâscele şi raţele, dér chiar şi acelea din colivii ca: papagalii, canarii, privighetorile şi chiar pasĕrile cerului, precum: vrăbiile, rândunelele, ciorile şi altele. Găinile înse, mai mult decât tóte, sunt supuse şi secerate de acéstă bólă.

Molipsirea pasĕrilor sănĕtóse se face mai tot-déuna din următórele împrejurărĭ, şi anume:

1) Prin mijlocul alimentelor şi al apei de beut ce ar fi murdărite séu mânjite de gunóie séu de găinaţul altor pasĕrĭ, séu a sângelui orĭ a mĕruntaielor ce se aruncă de la pasĕrile tăiate ca fiind bolnave de holeră.

2) Prin ciugulirea diferitelor stârvurĭ de pasĕrĭ, séu a sângelui orĭ a mĕruntaelor ce se aruncă de la pasĕrile tăiate ca fiind bolnave de holeră.

3) Prin tăvĕlirea lor în locurile murdărite séu mânjite de bale, de gunoie, de sânge, fulgĭ séu pene de la pasĕrile bolnave orĭ mórte de numita bólă.

4) Prin amestecul pasĕrilor molipsite, cumpĕrate din afară şi puse în aceleaşĭ coteţe cu pasĕrile sănĕtóse, fără a se ţine deosebite câtă-va vreme.

5) Prin molipsirea de la pasĕrile bolnave ale vecinilor séu de la porumbeii străinĭ, molipsiţĭ, carĭ se pun pe copacĭ, pe case orĭ prin diferite curţĭ şi coteţe, aducênd molima pe piciórele séu penele lor.

6) Prin chiar intrarea ómenilor streinĭ în curţile séu ogrăḑile unde se ţin pasĕrile şi carĭ aduc pe hainele orĭ îmbrăcămintele lor molima din alte curţĭ unde se află pasĕrĭ bolnave, precum sunt: lăptarii, găzarii, hamalii, diferiţĭ vênḑĕtorĭ, carĭ precupeţesc pe strade, etc.

7) Prin chiar ouĕle de pasĕrĭ bolnave séu mânjite de găinaţul acestora şi pe care s'ar pune sĕ clocéscă pasĕrile sănĕtóse.

8) Prin cadavrele pasĕrilor mórte de holeră şi aruncate pe drumurĭ, maidane, şanţurĭ, pe câmp ş. c. l.

Semnele bólei sunt următórele:

Pasĕrile bolnave nu mai mănâncă, nu mai râcăe, stau retrase şi ghemuite în locurĭ umbrite, sunt triste, somnoróse, fără putere, cu penele sbârlite, cu aripile lăsate, cu gâtul îndoit şi capul întors spre trup, cu guşa atêrnată, cu spinarea cocoşată şi căldura corpului mărită la început.

La cele mai multe se scurge din gură şi nărĭ un fel de bale spumóse ce se întind ca cleiul şi unele chiar varsă. Indată încep sĕ urdine; găinaţul lor este la început albgalben păstos, ér mai târḑiu, verde, zeros, amestecat cu mucĭ, cu o materie ca albuşul de ou şi chiar cu sânge, având mirosul greu, puturos şi murdărind fulgii împrejurul şeḑutului.

Pasĕrile bolnave au sete mare; rĕsuflarea le este grea, sgomotósă şi adesea par'că sughiţă. Apoi crésta şi bărbia, fiind moi şi aplecate ca şi peliţa gurei şi ochiului, înroşindu-se mereu, ajung vinete şi albăstrui şi chiar negre, ér pielea se pătéză cu pete vinete ca marmura. Din ochĭ le curg multe lacrĕmĭ.

Slăbiciunea se mĕresce, pasĕrile se clatină, abia se mai mişcă, cad jos; încércă zadarnic a se mai scula; ghiarele se încârligă ca apucate de cârcei; ciocul li-se deschide din când în când pe jumĕtate fără voie; abia mai resuflă; piciórele învineţindu-se, se şi răcesc; crésta se inegresce şi scoţênd ultimul ţipĕt, ele mor după un somn adênc şi une-orĭ, după óre-carĭ tremurăturĭ séu fâlfâirĭ.

De acéstă bólă mor tóte pasĕrile câte se îmbolnăvesc; e rar ca sĕ scape 3—5 dintr'o sută. Ea le omóră fórte repede în câte-va césurĭ, cel mult în 2—3 ḑile, şi numai când bóla ţine mai multă vreme într'o curte, atuncĭ zăcerea póte sĕ se prelungéscă până la 6 - 8 ḑile.

Nu credem dér de vre-un mare folos, ca sĕ enumerăm aci diferitele doctorii şi mijlóce ce s'au încercat pentru lecuirea holerei, atât de fără sémă şi omorîtóre de păsĕrĭ. Nici o doctorie din cele încercate până astăḑĭ, n'a avut puterea ca sĕ o pótă tămădui. Totuşĭ, pentru acei carĭ voesc sĕ încerce, suntem datorĭ a-le spune că în apa de beut, le póte da acid fenic séu acid sulfuric (vitriol) câte 2 grame pentru un litru de apă; orĭ sulfat de fier (calaican), cel mult 8 grame pentru un litru de apă; schimbând'o cât mai des.

Ceea-ce înse îndemnăm şi sfătuim pe fie-care sunt mĕsurile ce trebue sĕ urmeze, pe cât le este cu putinţă, spre a-şĭ feri păsĕrile de îmbolnăvire şi, în cas de ivirea bólei, de a face sĕ se stingă mai repede.

(Va urma).

Din datinile şi credinţele Românilor despre insecte.

Cosaşul.

Pe vremea când sfântu Iosif cu domnul Christos erau ascunşĭ de frica păgânilor în nisce ierburĭ înalte până în brĕu, se spune că ar fi venit un cosaş mare, mare, ce avea o cósă cât ţtrei. Acesta pe lângă tótă rugămintea domnului Christos, a început sĕ cosĕscă câmpia, numai de ciudă, că dór' şi el era păgân şi apoi de vrut şi el ar fi vrut cu tot sufletul ca sĕ-l prindă.

Domnul Christos se ruga luĭ Dumneḑeu ca sĕ-i facă piedecĭ cât de marĭ, căcĭ nu sosise séra şi era căt p'aci ca sĕ gate tot câmpul. Dumneḑeu l'a ascultat şi a dat o căldură de ţi-se usca limba în gură de ferbinţélă. Cosaşul înse îşĭ arunca tóte hainele de pe el, de se lăsa numai în cămaşe, şi cosea din greu, fără de a lua în sémă căldura cea mare.

Vĕḑênd Dumneḑeu, că nu-i modru de împedecare, a dat o vreme rea şi urîtă, de sĕ nu-ţĭ scoţĭ cânele din casă. Cosaşul înse îşĭ îmbrăcă tóte hainele şi haida „ciórs—ciórs" mai departe, tăind brazde cât drumul de late. Domnul Christos vĕḑênd sporiul cosaşului, tot tremura de frică, că l'or afla păgânii, şi aşa năcăjit cum era, îngenunchind, l'a blăstĕmat: „Afurisit sĕ fi tu cosaş blăstĕmat şi neascultător, până îi trăi, alta sĕ nu facĭ, fár' mereu sĕ tot cosescĭ, şi nicĭ când, nicĭ un sporiŭ sĕ n'ai. Până va fi lumea sĕ trăescĭ tot printre ómenii-cosaşĭ, printre carĭ alergênd, sĕ-ţĭ taie piciórele, ca pedépsă că nu m'ai ascultat."

Omul-cosaş, cum a auḑit acest blăstĕm, s'a schimbat într'o gujulie mică, verde ca iérba şi lungă în picióre, care şi astăḑĭ se mai vede pe fĕnaţe şi riturĭ, alergênd printre firele de iérbă şi sărind pe dinaintea coselor ómenilor muncitorĭ. Acésta gujulie se chiamă cosaş.

(Fărăgău.)

Poporul crede:

Cosaşĭ multĭ, an bun.

(Fărăgău).

Cosaşĭ puţinĭ, an rĕu.

(Fărăgău.)

Cosaş de timpuriu de vei vedé, e semn că vei avé vite grase.

(Cosma.)

Cosaş de vei vedé nóptea târḑiu, e semn de tómnă lungă.

(Budac.)

Cosaşĭ multĭ, e semn de an bun.

(Bistriţa.)

Când nu sunt cosaşĭ multĭ, cruţă-ţĭ ce ai.

(Bistriţa.)

Vai de anul în care sunt furnicĭ multe şi cosaşĭ puţinĭ.

(Fărăgău.)

(Variantă.)

Când s'o născut domnul Christos, tóte vitele erau late de flămênde, ér ca sĕ vină cine-va ca sĕ le arunce în iesle vre-o mână de fên, nicĭ vorbă.

Maica Domnului l'a rugat pe jupân gazda, ca sĕ le arunce vre-o furcă de fên, că îi era milă de bietele vite, vĕḑêndu-le cu perul întors pe spate, de flămânḑite şi slabite ce erau. Jupân gazda, înse dând din umere îi rĕspunse, că nu are nicĭ o mână de fên, căcĭ totul i-s'a gătat.

— Apoi de ce n'ai făcut mai mult? îl întrebă Maica Preacurată.

— Mĭ-a fost lene, ca sĕ cosesc, fu rĕspunsul gazdei.

Ei, décă aşa stă tréba, în cosaş ai sĕ te prefacĭ, aşa cât viaţa întrégă, nimic nu o sĕ lucri alt-ceva, decât că din zorĭ de diminéţă, până în umbra nopţii, sĕ cosescĭ şi tot nicĭ un sporiŭ sĕ n'ai, îi ḑise Maica sfântă.

Jupân gazda s'a şi shimbat apoi în cosaş, şi cosaş a rĕmas până în ḑiua de adĭ.

(Auḑ. în Budac.)

Stelniţa.

S'a dus odată sf. Petru la un alt apostol pe omenie, bunăóră cum mergem şi noi adĭ ţunu la altu. Cel sfânt apostol chiar în ḑiua aceea primise o coşarcă de pere de-ţĭ fugeau ochii pe ele, şi-ţĭ slobozea gura apă vĕḑêndu-le, aşa de frumóse erau. Sfântul Petru, căruia îi plăceau pómele de minune...., nicĭ nu aştepta îmbiat mult, fár' ostenit cum era, ca omul ce făcuse un drum lung şi ostenitor pe o vreme căldurósă de ţi-se aprindea sufletul în trup, începu a-şĭ alege tot perele cele mai frumóse, dér când da ca sĕ le bage în gură spre a-şĭ stîmpĕra setea, ele se prefăceau în nisce gujulii micĭ şi negre, urîte şi greţóse. Numai atâta i-a trebuit sf. Petru, care şi până atuncĭ afară din cale era greţos, luă coşarca şi o aruncă în drum, unde schimbându-se tóte în nisce gujulii micĭ şi iuţĭ, o luară la fugă care încătrău.

Despre aceste gujulii se crede că ar fi stelniţele.

(Ţaga.)

Credinţe:

Celui ce omóră o sută de stelniţe, Dumneḑeu ii iértă un pĕcat de mórte.

(Mocod.)

Cine vrea sĕ nu aibă stelniţe, trebue sĕ le cheme la biserică, când merge el, că tóte vor fugi.

(Rebrişóra.)

Stelniţele sunt făcute din ochii dracilor din iad, de aceea put aşa de greu.

(Catina.)

Stelniţele sunt făcute din bróscele femeilor vrăjitóre.

(Sântu.)

Omóră o bróscă de la o femeie vrăjitóre, că nu vei vedé stelniţe în viéţa ta.

(Spinĭ.)

Stelniţe de pere de vei avé în perele tale, afumă perele cu fum de frunḑă de potrócă, că tóte vor peri.

(Boziaş.)

Stelniţele sunt stropĭ din balele satanei.

(Şona.)

Când vedĭ stelniţe, scuipă după ele, că tóte vor peri.

(Sâncel.)

Când ai stelniţe în casă, dă-le mĕru lupului, că tóte vor muri.

(Fărăgău.)

Stelniţele sunt slujnicile satanei.

(Teiuş.)

Când nu poţĭ durmi de stelniţe, scuipă peste pat, că nicĭ una nu te va mai muşca.

(Spinĭ.)

Stelniţe multe la casă, nenorocire.

(Bistriţa.)

Stelniţe pe uliţĭ a găsi, sĕrăcie.

(Magheruş.)

De vreĭ sĕ scapĭ de stelniţe, frige mĕrul lupului şi-l pune pe sub paturĭ, că tóte vor fugi.

(Fărăgău, Buduş, Rebra.)

Cul. de: *Theodor A. Bogdan.*
înv. în Bistriţă.

Vorbe înţelepte.*)

Nu e bună domnia celor multĭ; unul sĕ fie stăpân, unul rege.

Homer.

Dumneḑeu este adevĕrul însuşĭ şi adevĕrul este fără pasiunĭ.

Voltaire.

Numai în statul naţional este posibilă o desvoltare firéscă şi sănĕtósă a vieţii de stat.

Alex. Mocsonyi.

Cine scie multe, e modest; cine scie numai una, e mândru.

Hippel.

Istoria ne învaţă în destul, că *luxul nu se desvóltă decât la acei ce îşĭ fac averi fără muncă,* fie prin joc, fie prin rĕsboiu, fie prin intrigă.

Courcelle-Seneuil.

Sciinţa e ca hrana; avem nevoe numai de atâta cât cere mĕsura, de atâta cât póte pricepe spiritul. Incărcarea peste mĕsură apasă şi înţelepciunea devine nebunie după, cum mâncarea devine greţósă.

Milton.

Căutaţĭ un popor lipsit cu totul de religie; décă-l veţĭ găsi, sĕ fiţĭ sigurĭ că stă numai cu câte-va grade de-asupra animalităţii.

Hume.

*) Culese de A. C. Popovicĭ. Editura „Minerva", Bucuresci. 1 Leu 50 banĭ.

Fără bune moravurĭ nu póte esista libertatea, şi fără religiune nu esistă moravurĭ, — ĕtă ce ne dovedesce istoria.

Em. Laveleye.

Odinióră raritatea cărţilor era folositóre progresului sciinţei; acuma prea marele lor numĕr încurcă cugetarea şi o împedecă.

Weber.

Superstiţiunile cele mai de temut în ḑilele nóstre nu sunt cele de ordin religios, ci mai ales cele politice.

Carlyle.

Stilul este fisionomia spiritului. El nu póte înşela ca şi fisionomia corpului. A imita un stil strein, e a purta o mască. Afecţiunea în stil este asemenea dresurilor pe obraz.

Schopenhauer.

Cine vrea sĕ fie domn peste alţii, trebue sĕ scie sĕ servéscă cu credinţă.

Wyss.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Gluma unui ventriloc şi urmările ei.

Pe o bancă de pe bulevardele Parisului şedeau ḑilele acestea, o garderobieră de la un teatru cu un căţĕluş. Ea gugulea căţĕluşul în braţe şi-i ḑise: „Cine va săruta pe nevestuţa sa?" Imediat rĕsună lângă ea o voce: „încóce cu guriţa, nevĕstuţă!" Garderobiera, înfuriată, începù sĕ insulte pe un domn bĕtrân, care şedea lângă ea. Bĕtrânul îi rĕspunse în acelaşi ton, pe când o a treia persónă, care se preumbla pe acolo riḑênd, se legăna mai departe. Acesta era ventriloc (om care vorbesce din fóle) şi făcuse gluma, îndreptându-şi vocea, ca şi când ar fi vorbit bĕtrânul. Discuţia între garderobieră şi vecinul ei deveni tot mai aprinsă. In cele din urmă, femeia înfuriată se aruncă cu umbrela asupra bĕtrânului şi îi scóte un ochiŭ; ventrilocul se şterse p'aci 'ncolo. Bĕtrânul, fù dus într'un spital, ér garderobiera, departe de teatrul ei, într'un birou de poliţie, mediteză asupra temperamentului sĕu violent.

*

Cel mai vechiu ḑiar din lume.

Cel mai vechiu ḑiar din lume este fóia oficială din China, „Kin-Pan", care este de mai mult ca 1090 de anĭ. Până la a. 1301, după era nóstră, apărea odată pe lună, şi se mărginea numai a înregistra evenimentele cele mai însemnate de la curtea din Peking. După aceea odată pe sĕptĕmână. Astăḑĭ apare ḑilnic în trei ediţii, diminéţa pe hârtie galbenă, la amiaḑĭ pe hârtie albă, ér séra pe hârtie sură.

*

112.000 mărcĭ pentru o carte.

La o licitaţie în Londra, ţinută nu de mult, s'a vêndut o carte a lui William Blake: „Ilustraţiunĭ la cartea Iov" cu 112.000 mărcĭ. Intrégă biblioteca, care a fost a lui Carl of Crowe, s'a vêndut cu 195.000 mărcĭ.

Mama mântuită! Aşa scrie un băia recunoscător d-lui Müller din Budapesta V. Vadász nr. 42 A. E. Trimiţĕtorulu crucei electro-magnetice. R. B. M. 86967. Aceeaşĭ sună: Stimate d-le Müller! Nu pot sĕ tac ca sĕ nu vĕ exprim cea mai profundă mulţămită, dentru-că décă există pe lume un mijloc cu efect atuncĭ acela numai cel al d-vóstră. Mama mea suferea de 15 anĭ de stomac, şi fù atacată de un aşa reumatism, încât pentru noi defel nu mai era nădejde de a puté mântui pe mama nóstră. Sămâna mai mult unui schelet omenesc, nu-şĭ puté mişca nicĭ un membru al corpului, şi trebuia sĕ o tractezĭ cr pe un copil mic. Imĭ luai scăparea la minunatul d-vóstră aparat la crucea electro-magnetică R. C. nr. 86967 şi spre cea mai mare bucurie mama nóstră, după ce a purtat patru săptămîuĭ aparatul d-vóstră, a părasit patul şi se simte mulţam dómne, într'una bine şi e sănătósă. Nu pot în destul de cald sĕ recomand tuturor, carĭ sufer de atarĭ bóle sĕ se adreseze d-tale şi sĕ facă încercare cu aparatul d-tale binecuvêntat. Te rog încă odată d-le Müller, primesce sincera mea mulţămire. Dumneḑeu sĕ te binecuvinteze şi sĕ-ţĭ răsplătéscă invenşia. Cu stimă Gheorghe Part în Baracka.

Calendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. (1903) are 31 ḑile. GERMENAR

Ḑilele	Călend. Iul. v.		Călend. Greg.
Dum.	30 † Flor i P. Ioan	Sĕptĕmâna Patimilor.	12 1 Pascĭ Julius
Lunĭ.	31 C. Ip. ep. Gan.		13 2 Pascĭ Iustin
Marţi	1 C. n. Mar. Eug.		14 Tiberius
Merc.	2 Mart. Titu		15 Irina
Joi	3 Cuv. Nicita		16 Anastasia
Viner	4 † C. P. Iosif		17 Rudolf
Sâm.	5 Teodul		18 Apoloniu

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 10 Aprilie 1903

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	30
„	Grâu mijlociu . . .	13	10
„	Grâu mai slab . . .	13	—
„	Grâu amestecat . .	9	80
„	Secară frumósă. . .	8	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	7	90
„	Orz frumos	7	50
„	Orz mijlociu. . . .	7	20
„	Ovĕs frumos. . . .	5	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	—
„	Cucuruz	9	30
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in. . .	17	60
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	40
„	Cartofĭ.	1	30
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	12
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit	64	—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Nr. 4647—1902.

Publicare de concurs.

Representanţa orăşĕnéscă în şedinţa sa dela 2 l. c. a autorisat magistratul a angaja la abatorul orăşĕnesc un asistent pentru esaminarea cărnii.

Postul are caracter numai provisor.

Cu concurentul ales până la efeptuirea revisuirii statutului pentru abatoriŭ, se va încheia un contract pe têmp de câte un an de ḑile cu abḑicere de trei lunĭ.

Remuneraţiunea e de 1600 cor. pe an.

In sensul ordinaţiunei pentru esecutarea legii veterinare e a se dovedi:

1) Etatea şi moralitatea;

2) Eserciţiul practic în esaminarea carnei;

3) Capacitatea pentru purtarea corectă a jurnalului despre vitele tăiete.

Petiţiile de concurs provĕḑute cu timbru de 1 cor. sunt a se înainta subsemnatului magistrat până la 20 Aprilie a. c.

Brassó, 28 Martie 1903.

2-2,(932) *Magistratul orăşĕ...*

PUBLICAŢIE

a gremiului farmaciştilor.

După ce farmaciştilor din interiorul oraşului s'a înfiinţat a ţine repausul de Duminecă şi serbătorĭ de Inaltul minister de interne reg. ung. şi de consiliul comunal al oraşului Braşov, se face prin acésta On. publ. atent, **că cu începerea de 19 Aprilie a. c. în fie-care Duminecă şi serbătóre dela óra $1^1/_2$ până la órele 9 séra,** alternativ numai o farmacie va fi deschisă în interiorul oraşului.

Farmaciile în Blumena, Braşovul-vechiu şi Scheiŭ rĕmân ca şi până acuma Dumineca şi la serbătorĭ tótă ḑiua deschise.

Dela 9 óre séra începe regulat serviciul de nópte, pentru prepararea recetelor (ordinaţii medicale) în fie-care farmacia.

Onor. public este rugat a se provedé cu mijlócele de vindecare după posibilitate în órele antemeridiene.

Spre orientarea On public, va fi pusă o tăbliţă la fie care farmacie, unde va fi indicată farmacia deschisă.

Inainte de Duminecă şi serbătore se va face prin jurnale cunoscută farmacia ce este deschisă, şi totodată şi toţi Domnii medicĭ vor fi avisaţi înainte despre acésta.

Cu tótă stima

GREMIU FARMACISTILOR

2—3.(922). din Braşov.

Anunţ de licitaţie.

În 27 şi 28 Aprilie st. n. se va **vinde** cu licitaţie **în localul casei de Zălóge** dela órele 8—11 a. m. şi 2—4 óre p. m. obiectele amanetate în luna lui Februarie şi Martie 1902 până inclusive cu Nr. 5067—1902, a căror termin au espirat şi nu s'au rescumpĕrat.

Obiectele care se vor vinde sunt **giuvaericale, ciasornice d'aur şi argint** şi alte **scule de aramă, cioae, cositor, flanele, haine** băr, bătescĭ, femeescĭ, **cisme, ghete** ş. a. Vêndarea se face cu banĭ gata.

Rĕscumpĕrarea séu înoirea amanetelor se póte face numai cu o ḑi înainte de licitaţie.

In ḑiua vêndăriĭ cu licitaţie nu se permite nicĭ într'un chip.

Brassó, 2 Aprilie 1903.

Oficiul casei de amanete din Braşov.

(2—3).

Referindumă la însciințarea din față, am onórea a face cunoscut onor. mele clientele din oraș și dela țară, că mi-a succes,

Depositul de mărfurĭ de modă

al firmei

ROBERT WEBER

al cumpĕra cu condițiunile cele mai favorabile, ce-șĭ póte închipui cineva.

In timp fórte scurt. **cu începere dela 15 Aprilie voi pune în vêndare tóte aceste mărfurĭ de modă,** în magazinul meu din

Strada Vămii nr. 13,

cu prețurĭ extra-ordinare de ieftine, și anume:

Stofe pentru rochii de dame, fórte fine și frumóse,
Matăsării negre și colorate din streinătate și indigene;
Lyones, Delains franțuzescĭ;
Batiste, mostre minunate de frumóse etc.

Cu prețul jumĕtate de cum se vîndea mai nainte.

Vĕ rog se Vĕ convingețĭ despre adevĕrul celor ḑise aci, în prăvălia mea

Cu tótă stima

HANS FIELES,
Strada Vămii nr. 13.

Imĭ iau voea prin acésta a aduce la cunoscința Onor. mele clientele din oraș și dela țară, că am vêndut tot

Depositul meu de mărfurĭ de modă

D-lui HANS FIELES

din Strada Vămii nr. 13.

Mă rog în cas de trebuință a Vĕ adresa Domnului HANS FIELES, care e pus în plăcută posiție de a corespunde cerințelor celor mai exigente.

Cu tótă stima

WEBER ROBERT.

INSCIINȚARE!

Am onórea aduce la cunoscința On. public, că **am eșit** din firma

FRAȚII NAGY

Cioplitorie de peatră și DEPOSIT DE MONUMENTE sepulcrale din Cluj, și **am luat asupra mea** dela aceiaș firmă

Depositul din localitate,

unde lucrez și cioplesc monumente sepulcrale **din material fin** și **durabil,** scos din carielele mele precum și **marmură de mobilă.**

In marele meu deposit **se află** cu

prețurĭ ieftine:

marmură, granit, syenit, labrador, andesyt și petri de nasip din Cluj, durabile și scutite de îngheț.

De asemenea **iau în antrepriză orĭ-ce fel de lucru de cioplit piatră la zidirĭ.**

Devisurĭ și prețurĭ curente stau la disposiție gratis.

De sprijinul On. public se rógă

IOSIF NAGY, măestru în cioplitură de piatră.
Brașov, Calea ferată, la ramificația Tramvaiului.

3 - 6 905.

Fie-care cumperător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Aprobat de primele capacitățĭ ale clinicei din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock în Barcola la Triest recomandă

Cognac medicinal

indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analisă al Reun. gen austr. a farmciștilor din Viena.

O sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2·60.

Se află de vêndare în tóte băcăniile și magasinele de delicatesse din Brașov.

Fie-care cumpĕrător al acestui cognac este îndreptăţit a-l presenta (în embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analisă gratuită.

Controla chemică a institutului pentru analisarea victualiilor și beuturilor aprobă de înaltul ces. reg. ministeriu al internelor. Viena X. Str. spitalului 31.

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.
Se vinde cu bucata, cu prețul de fabrică,
per cassa se dă sconto de 8%.

Mare asortiment: de **COVOARE și CUVERTURĬ.**

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusourĭ complete pentru mirese; deposit de **ALBITURI și PANZERII** de masă; asortiment bogat de Confecțiunĭ pentru dame, **articole de modă**, indigene și strĕine.

Se primesc **comande** pentru **vestminte de dame și bărbațĭ**, care se vor esecuta cât se póte cu gust, solid și punctual, **cu prețurĭ moderate.**

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzeturĭ
calitatea cea mai bună.

Cele mai nouă și mai moderne **Perdele de dantelă și lână.**

DE VÊNḐARE.

Casele fără sarcinĭ de sub nr. 20 din Cacova de sus, Brașov (Scheiu), cu grădinĭ marĭ și intravilane, sunt de vênḑare din mână liberă, pe lângă banĭ gata. — Edificiurile sunt în stare bună, cărora aparțin 12 locuințe deosebite, carĭ pot fi închiriate. Intre locuințe se află și o prăvălie bine cercetată. Grădină de póme estindu-se spre munte, are un aspect fórte frumos și plăcut asupra orașului întreg și asupra munților din prejur, asemenea aspect are și o parte a locuințelor. Imediat lângă casă se află și o grădinuță cu florĭ. — Apaductul e înaintea casei și e introdus parte și în casă, luminația de stradă e înaintea porțiĭ.

Acest edificiu aducea înainte cu 2 anĭ, până când fostul proprietar singur î-l manipula, un venit anual de aprópe 2000 coróne din închiriere.

Deslușirĭ mai detaiate se pot primi acolo dela Dómna vĕd. Török, ér' ofertele sĕ se adreseze direct vênḑĕtorului

Török Gyula,
farmacist în Temes-Kubin.

2—10.(925)